

Decizia nr. 37/2022 examinarea sesizării formulate de către Curtea de Apel Brașov - Secția penală, prin care, în temeiul art. 476 alin. (1) raportat la art. 475 din Codul de procedură penală, s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept

În vigoare de la 24 octombrie 2022

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1031 din 24 octombrie 2022. Formă aplicabilă la zi, **17 noiembrie 2022**.

Dosar nr. 584/1/2022

Daniel Grădinaru	- președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție - președintele completului
Elena Barbu	- judecător la Secția penală
Anca Mădălina Alexandrescu	- judecător la Secția penală
Eleni Cristina Marcu	- judecător la Secția penală
Dan Andrei Enescu	- judecător la Secția penală
Ana Hermina Iancu	- judecător la Secția penală
Alin Sorin Nicolescu	- judecător la Secția penală
Laura Mihaela Soane	- judecător la Secția penală
Andrei Claudiu Rus	- judecător la Secția penală

S-a luat în examinare sesizarea formulată de către Curtea de Apel Brașov - Secția penală, prin care, în temeiul art. 476 alin. (1) raportat la art. 475 din Codul de procedură penală, s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: "Dacă persoana care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic are calitatea de funcționar public potrivit dispozițiilor art. 147 alin. 1 din Codul penal de la 1968, art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal actual sau ale art. 175 alin. (2) din Codul penal actual."

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a fost constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) raportat la art. 473 alin. (8) din Codul de procedură penală și art. 36 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

Ședința este prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Daniel Grădinaru.

La ședința de judecată participă domnul Florin Nicușor Mihalache, magistrat-asistent în cadrul Secțiilor Unite, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna Ecaterina Nicoleta Eucarie, procuror în cadrul Secției judiciare a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Magistratul-asistent a prezentat referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit în cauză de către judecătorul-raportor, acesta fiind comunicat părților potrivit dispozițiilor art. 476 alin. (9) din Codul de

procedură penală.

Totodată, a învederat că, drept urmare a solicitărilor formulate în temeiul art. 476 alin. (10) raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, la dosarul cauzei au fost depuse puncte de vedere asupra problemei de drept supuse dezlegării.

Punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost depus după întocmirea și comunicarea raportului.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, a acordat cuvântul în dezbateri.

Reprezentantul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, doamna procuror Ecaterina Nicoleta Eucarie, având cuvântul referitor la chestiunea de drept supusă dezlegării, în temeiul art. 475-477 din Codul de procedură penală, a precizat că în cauză sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate prevăzute de dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală.

Astfel, doamna procuror a precizat că din analiza încheierii rezultă că instanța care a formulat sesizarea este una dintre instanțele prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, respectiv Curtea de Apel Brașov, cauza se află în ultimul grad de jurisdicție, soluționarea pe fond a cauzei depinde de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării, iar problema de drept supusă analizei nu a primit o rezolvare anterioară printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea recurs în curs de soluționare.

Pe fondul sesizării, reprezentantul procurorului general al parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, doamna procuror Nicoleta Ecaterina Eucarie, a solicitat admiterea sesizării și pronunțarea unei decizii prin care să se dezlege chestiunea de drept supusă analizei.

De asemenea, a precizat că punctul de vedere al procurorului general este în sensul că o persoană care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic are calitatea de funcționar public în sensul [art. 147](#) din Codul penal de la 1968, dar nu are calitatea de funcționar public în sensul [art. 175 alin. \(1\)](#) sau [art. 175 alin. \(2\)](#) din Codul penal, ci are calitatea de funcționar în sensul [art. 308](#) din Codul penal.

În susținerea acestui punct de vedere, reprezentantul Ministerului Public a învederat că noțiunea de funcționar public este strâns legată de înțelesul dat termenului "public" de dispozițiile [art. 145](#) din Codul penal de la 1968, respectiv de [art. 176](#) din Codul penal.

În literatura de specialitate autoritatea publică a fost definită ca fiind un organ public, colectiv, organizat de oameni care exercită prerogative de putere publică fie într-o activitate statală, fie într-o activitate din administrația publică autonomă.

Delimitarea sferei autorităților publice se regăsește în dispozițiile [art. 240](#) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind [Codul penal](#), aceste organe fiind cele prevăzute în titlul III, precum și cele arătate de [art. 140](#) și [142](#) din Constituția României.

Instituțiile publice sunt definite în doctrină ca fiind servicii de specialitate care se înființează prin lege sau potrivit legii de către Parlament, Guvern, ministere și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și de către consiliile județene și locale, în scopul satisfacerii unor interese generale de specialitate ale membrilor societății.

Acestea sunt subordonate practic autorității care le-a înființat, iar prin intermediul lor sunt prestate servicii publice către stat sau către populație. Intră în această categorie instituțiile de învățământ, instituțiile publice de cultură sau instituțiile publice sanitare.

Serviciul public este acel organism înființat prin lege sau pe baza legii de către stat, județ, municipiu, oraș sau comună, pentru satisfacerea în mod continuu și permanent a unor interese specifice ale membrilor societății. Aceste organisme sunt încadrate cu personal cu o anumită pregătire de specialitate, iar baza lor materială este asigurată de către stat, județ, municipiu, oraș sau comună.

De asemenea, în jurisprudența instanței supreme, noțiunea de interes public a fost definită ca fiind acel interes care implică garantarea și respectarea de către instituțiile și autoritățile publice a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor, recunoscute de Constituție, legislația internă și tratatele internaționale la care România este parte.

Pe baza acestei definiții de ordin general și prin raportare la cea dată de instanța supremă noțiunii de interes public se poate concluziona că noțiunea de instituții sau alte persoane juridice de interes public cuprinde orice alte servicii utile colectivității, în afara celor specifice, asigurate de către instituțiile publice.

Dispozițiile art. 1 teza a II-a din Legea partidelor politice nr. 14/2003 stipulează explicit că partidele sunt persoane juridice de drept public, însă acestea nu fac parte din categoria autorităților publice și nici din cea a instituțiilor publice, deoarece nu se înființează de autoritățile publice pentru efectuarea unor servicii specifice, de interes public.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 14/2003, partidele politice îndeplinesc o misiune publică garantată de Constituție, iar potrivit art. 2 din aceeași lege, partidele politice, prin activitatea pe care o desfășoară, promovează valorile și interesele naționale, pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, participă cu candidați în alegeri și la constituirea unor autorități publice și stimulează participarea cetățenilor la scrutinuri, potrivit legii. Din interpretarea acestor dispoziții legale se poate concluziona, fără dubiu, că partidele politice sunt persoane juridice de interes public.

Art. 145 din Codul penal din 1968, deși nu era foarte riguros redactat, făcea referire la persoanele juridice de interes public, fără a limita vreo categorie în funcție de serviciul pe care l-ar fi oferit, ci era cuprinsă într-o enumerare a textului distinctă de administrarea, folosirea sau exploatarea bunurilor proprietate publică, serviciile de interes public, precum și bunurile de orice fel care, potrivit legii, sunt de interes public.

Prin urmare, dacă partidul politic este o persoană juridică de interes public, iar conducătorul unui partid politic își exercită activitatea în cadrul acestei persoane juridice de interes public, înseamnă că, potrivit art. 147 din Codul penal din 1968, acesta are calitatea de funcționar public.

Din perspectiva chestiunii de drept supuse dezlegării, pentru a stabili dacă este posibilă asocierea conducătorului unui partid politic cu una dintre categoriile de funcționari publici reglementați de art. 175 din Codul penal, Înalta Curte de Casație și Justiție trebuie să lămurească, practic, două aspecte, respectiv dacă conducătorul unui partid politic, persoană juridică de interes public, exercită o funcție publică în sensul art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal și dacă conducătorul unui partid politic, persoană juridică de interes public, exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investit de autoritățile publice sau care este supus controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public, în sensul art. 175 alin. (2) din Codul penal.

Potrivit art. 175 din Codul penal, funcționarul public poate exercita anumite atribuții și responsabilități pentru exercitarea celor 3 puteri în stat și, în plus, poate exercita atribuții de control.

Funcționarul public își desfășoară activitatea în scopul realizării interesului public și are îndatorirea de a considera interesul public mai presus de interesul personal. Funcția publică se poate exercita doar în cadrul unei autorități publice sau al unei instituții publice.

Autoritățile publice și instituțiile publice sunt înființate prin lege în vederea exercitării unor activități de specialitate.

Pentru ca o persoană juridică să facă parte din categoria autorităților sau instituțiilor publice nu este suficient ca aceasta să exercite o activitate de interes public, ci aceasta trebuie să fie înființată ca autoritate sau instituție publică, să fie investită de o autoritate publică sau să își desfășoare activitatea sub controlul sau supravegherea unei autorități publice.

Or, partidele politice, deși desfășoară o activitate de interes public, nu sunt înființate ca autorități sau instituții publice, nu sunt investite de o autoritate publică și nu își desfășoară activitatea sub controlul sau

supravegherea unei autorități publice.

În consecință, conducătorul unui partid politic nu poate fi considerat că exercită o funcție publică, prin urmare nu face parte din categoria funcționarilor publici reglementați prin dispozițiile art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal.

Nici dispozițiile art. 175 alin. (2) din Codul penal nu acoperă activitatea partidelor politice, întrucât, potrivit acestor dispoziții, persoana respectivă trebuie să exercite un serviciu de interes public și să fie investită cu îndeplinirea respectivului serviciu public de către o autoritate publică sau să exercite serviciul de interes public sub controlul ori supravegherea unei autorități publice.

Ca atare, nu orice serviciu de interes public poate intra sub incidența dispozițiilor art. 175 alin. (2) din Codul penal, ci doar cele de o anumită importanță, specializate într-un anumit domeniu, motiv pentru care este necesară investirea de către o autoritate publică a acelei persoane cu îndeplinirea respectivului serviciu ori exercitarea lui sub controlul sau supravegherea unei autorități publice.

Verificând întrunirea acestor criterii în persoana conducătorului unui partid politic se poate concluziona că, deși partidul este o persoană juridică de interes public, conducătorul acestuia nu este investit cu îndeplinirea unui serviciu public de către o autoritate publică și nici nu își desfășoară activitatea sub controlul ori supravegherea unei autorități publice, ci exclusiv conform statutului partidului.

Pe cale de consecință, acesta nu poate avea calitatea de funcționar public în sensul art. 175 alin. (2) din Codul penal.

Într-o examinare comparativă a textului art. 145 din Codul penal din 1968 și cel al art. 176 din Codul penal se observă că, spre deosebire de reglementarea anterioară, care nu face nicio distincție între diversele categorii de persoane juridice de interes public, ceea ce permite și includerea partidelor politice și conferă, implicit, conducătorilor acestora calitatea de funcționar public în îndeplinirea îndatoririlor impuse de statutul partidului, în actuala reglementare legea limitează aceste persoane doar la cele "care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică", categorie în care partidul politic nu se regăsește.

În aceste condiții, elementul de continuitate între cele două reglementări este dat doar de calitatea de persoană juridică a partidului politic, ceea ce face ca o persoană care își exercită activitatea în cadrul acestuia să se circumscrie sferei funcționarilor reglementați de art. 308 din Codul penal, text care se adresează oricărei persoane care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice.

Constatând că nu sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a declarat dezbaterea închisă, iar Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a reținut dosarul în pronunțare asupra problemelor de drept supuse dezlegării.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,

I. Titularul și obiectul sesizării

Prin Încheierea de ședință din 11 martie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 6.067/62/2016, care are ca obiect apelurile declarate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție - Serviciul Teritorial Brașov și inculpații C.A.A., C.C.E., C.C., I.R. și I.R.P. împotriva Sentinței penale nr. 140/S din data de 22.07.2021, pronunțată de Tribunalul Brașov în Dosarul penal nr. 6.067/62/2016, Curtea de Apel Brașov - Secția penală a sesizat, în temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

"Dacă persoana care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic are calitatea de funcționar public potrivit dispozițiilor art. 147 alin. 1 din Codul penal de la 1968, art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal actual sau ale art. 175 alin. (2) din Codul penal actual."

II. Expunerea succintă a cauzei

Prin Sentința penală nr. 140/S/22.07.2021 a Tribunalului Brașov, pronunțată în Dosarul nr. 6.067/62/2016, printre altele, în baza art. 396 alin. (5) raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală, s-a dispus achitarea inculpatului C.A.A., cercetat pentru săvârșirea infracțiunii de luare de mită în formă continuată, prevăzută de art. 289 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal - 3 acte materiale.

În considerentele acestei hotărâri s-a reținut că, prin rechizitoriul Direcției Naționale Anticorupție - Serviciul Teritorial Brașov din data de 14.12.2016, emis în Dosarul penal nr. 8/P/2014, inculpatul C.A.A. a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de luare de mită, prevăzută de art. 289 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal - 3 fapte, vizând pretinderea și primirea de către inculpat a unor sume de bani sau alte foloase în legătură cu punerea unor persoane pe lista electorală pentru consiliul județean în poziții eligibile la alegerile locale din anul 2012.

În esență, în actul de sesizare s-a reținut că inculpatul C.A.A., președinte al PNL - Filiala Județeană Brașov, ar fi prezentat, încă de la începutul anului 2012, în ședințele Biroului politic teritorial, necesitatea finanțării campaniei electorale, fără a supune însă votului organismului colectiv de conducere un alt mod de finanțare decât cel statutar, respectiv cotizațiile membrilor și eventuale donații. În realitate, campania electorală din anul 2012 ar fi fost finanțată și susținută din banii pe care inculpatul C.A.A. ar fi pretins celor pe care în final i-ar fi pus pe lista electorală, în mare parte, sume de bani nefiscalizate, după discuții purtate în particular cu fiecare dintre aceștia, sumele din cotizații fiind insuficiente pentru o campanie electorală în care toate partidele au investit atât de mult.

Din banii obținuți de inculpatul C.A.A. în această modalitate s-ar fi achiziționat pentru partid materiale electorale și ar fi fost finanțate alte activități în campanie, respectiv mese festive, concerte, lansări de candidați. Întocmirea listei electorale, stabilirea ordinii candidaților s-ar fi făcut de către C.A.A. în mod direct, chiar dacă s-ar fi consultat cu C.C. sau alte persoane din anturajul său, decizia finală privitoare la punerea unei persoane pe listă pe o poziție eligibilă i-ar fi aparținut acestuia după discuții purtate direct și nemijlocit cu fiecare dintre persoanele puse pe listă.

Împotriva Sentinței penale nr. 140/S/22.07.2021 a Tribunalului Brașov, pronunțată în Dosarul nr. 6.067/62/2016, au formulat apel Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție - Serviciul Teritorial Brașov și inculpații C.A.A., C.C.E., C.C., I.R. și I.R.P.

La termenul din data de 7 martie 2022, instanța de apel, din oficiu, a pus în discuție sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, pentru a se lămurii dacă o persoană ce deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic parlamentar are calitatea de funcționar public, potrivit dispozițiilor art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal sau dispozițiilor art. 175 alin. (2) din Codul penal.

Prin Încheierea de ședință din 11 martie 2022, Curtea de Apel Brașov - Secția penală, în temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prelabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

" Dacă persoana ce deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic are calitatea de funcționar public potrivit dispozițiilor art. 147 alin. 1 din Codul penal de la 1968, art. 175 alin. 1 lit. b) teza a II-a din Codul penal actual sau ale art. 175 alin. (2) din Codul penal actual."

III. Opinia completului care a dispus sesizarea și punctele de vedere exprimate de procuror și inculpatul C.A.A.

III.1. Cu privire la admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție

Completul de judecată care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prelabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de

admisibilitate prevăzute de dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală.

Astfel, a precizat că Secția penală a Curții de Apel Brașov este învestită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii asupra chestiunii de drept, iar chestiunea de drept supusă dezbaterii este hotărâtoare asupra soluției pe fond a cauzei cu privire la latura penală.

Această chestiune de drept a fundamentat soluția primei instanțe de achitare a inculpatului C.A.A. pentru săvârșirea infracțiunii de luare de mită în formă continuată, prevăzută de art. 289 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000, cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal - 3 acte materiale, iar în prezent formează obiectul căii de atac a apelului exercitat de Ministerul Public.

Judecătorul de fond a apreciat că inculpatul C.A.A., în calitate de președinte al PNL - Filiala Județeană Brașov, nu are calitatea de funcționar public în sensul art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal, deoarece partidele politice, deși intră în categoria persoanelor juridice de drept public, potrivit art. 1 din Legea nr. 14/2003, nu sunt de interes public, ele neîndeplinind un serviciu public. De asemenea, s-a apreciat că președintele unui partid politic nu are calitatea de funcționar public nici în sensul Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici. A mai reținut prima instanță că inculpatul ar putea fi eventual un funcționar în sensul art. 175 alin. (2) din Codul penal, condiții în care, potrivit art. 289 alin. (2) din Codul penal, fapta acestuia ar putea fi infracțiunea de luare de mită doar în măsura în care banii s-ar fi dat de către martorii denunțatori în vederea neîndeplinirii sau îndeplinirii defectuoase a unor atribuții, și nu în ipoteza îndeplinirii atribuțiilor respective.

Prin apelul formulat, Ministerul Public a susținut teza contrarie, respectiv că partidele politice sunt în același timp și persoane juridice de interes public, aspect ce ar rezulta din legea de organizare a acestora - Legea nr. 14/2003, care statuează că îndeplinesc o misiune publică, din modul de reglementare a funcționării lor, care presupune intervenția puterii judecătorești, dar și din faptul că, potrivit Legii nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, finanțarea lor este asigurată inclusiv prin subvenții de la bugetul de stat.

III.2. Cu privire la chestiunea de drept ce formează obiectul sesizării

Completul de judecată care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu pronunțarea unei hotărâri prealabile a reținut următoarele:

Instanța de apel a apreciat că problema de drept supusă analizei se impune a fi abordată atât din perspectiva Codului penal de la 1968, în vigoare la data faptei, cât și a Codului penal actual, urmând ca legea penală mai favorabilă să fie stabilită odată cu pronunțarea asupra apelului.

Astfel, art. 147 alin. 1 din Codul penal de la 1968 prevedea că prin "funcționar public" se înțelege orice persoană care exercită permanent sau temporar, cu orice titlu, indiferent cum a fost învestită, o însărcinare de orice natură, retribuită sau nu, în serviciul unei unități dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal de la 1968. Potrivit art. 145 din Codul penal de la 1968, prin termenul "public" se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice, instituțiile sau alte persoane juridice de interes public, administrarea, folosirea sau exploatarea bunurilor proprietate publică, serviciile de interes public, precum și bunurile de orice fel care, potrivit legii, sunt de interes public.

Așadar, însărcinarea funcționarului public trebuia exercitată în serviciul unei unități publice, iar în opinia instanței singura categorie dintre cele enumerate la art. 145 din Codul penal de la 1968 din care ar putea face parte partidele politice este aceea a persoanelor juridice de interes public.

Pornind de la definirea scopului funcționării partidelor politice, așa cum este reglementat de art. 1 și 2 din Legea nr. 14/2003, în sensul că "Partidele politice sunt asociații cu caracter politic ale cetățenilor români cu drept de vot, care participă în mod liber la formarea și exercitarea voinței lor politice, îndeplinind o misiune publică garantată de Constituție. Ele sunt persoane juridice de drept public." și "Prin activitatea lor, partidele politice

promovează valorile și interesele naționale, pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, participă cu candidați în alegeri și la constituirea unor autorități publice și stimulează participarea cetățenilor la scrutinuri, potrivit legii", Curtea de Apel Brașov - Secția penală consideră că partidele politice întrunesc toate condițiile pentru a fi considerate persoane juridice de interes public.

Pe cale de consecință, o persoană ce deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic, fără a avea vreo relevanță dacă activează la nivel național sau local, ar putea fi considerată funcționar public în accepțiunea art. 147 alin. 1 din Codul penal de la 1968. Distincția dacă partidul are sau nu reprezentare parlamentară este într-adevăr lipsită de importanță în cauza de față, în care acuzarea susține că fapta a fost comisă cu ocazia unor alegeri locale.

În actualul Cod penal definiția funcționarului public este una mult mai complexă, de interes în cauză fiind dispozițiile art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a, unde se prevede că funcționar public, în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără remunerație, exercită o funcție publică de orice natură, prevedere pe care se întemeiază și acuzația Ministerului Public, dar și dispozițiile art. 175 alin. (2) din Codul penal, avute în vedere de prima instanță în motivarea soluției de achitare.

În opinia Curții de Apel Brașov - Secția penală, persoana care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic nu are calitatea de funcționar public în niciuna dintre cele două variante ale noului Cod penal.

Prin Decizia nr. 8/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, s-a stabilit că sfera persoanelor care au calitatea de funcționar public în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal poate fi determinată pe baza a două criterii: exercitarea unei funcții specifice în cadrul unui sistem public și finanțarea din fonduri publice a structurii în cadrul căreia este exercitată funcția specifică. În cazul de față, apreciem că prima condiție nu este întrunită, deoarece partidele politice nu fac parte din sistemul public. În acest sens trebuie avute în vedere și dispozițiile art. 176 din Codul penal, potrivit cărora prin termenul "public" se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice sau alte persoane juridice care administrează sau exploatează bunuri proprietate publică, or partidele politice nu se încadrează în niciuna din aceste categorii.

Pe de altă parte, așa cum s-a arătat și în Decizia nr. 18/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, calitatea de funcționar public, în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (2) din Codul penal, implică întrunirea, în mod cumulativ, a două cerințe obligatorii:

- a)** persoana să exercite un serviciu de interes public;
- b)** persoana să fie investită cu îndeplinirea respectivului serviciu public de către o autoritate publică sau să exercite serviciul de interes public sub controlul ori supravegherea unei autorități publice.

Dacă partidele politice, implicit persoanele cu funcții de conducere în cadrul acestora, sunt chemate să îndeplinească în virtutea art. 1 și 2 din Legea nr. 14/2003 o misiune publică, cu impact asupra întregii societăți, ceea ce le-ar aduce în categoria persoanelor care exercită un serviciu de interes public, cea de-a doua cerință nu mai este îndeplinită. În acest sens se are în vedere că art. 10 lit. g) și h) din Legea nr. 14/2003 prevede că procedura de alegere a organelor executive și competențele acestora sunt stabilite prin statutul partidului politic, la fel sancțiunile disciplinare și procedurile prin care acestea pot fi aplicate membrilor.

Prin urmare, s-a apreciat că persoanele care ocupă funcții de conducere într-un partid nu sunt investite de vreo autoritate publică și nici nu își exercită mandatul sub controlul ori supravegherea unei autorități publice.

III.3. Punctele de vedere cu privire la dezlegarea chestiunii de drept exprimate în cauză de reprezentantul Ministerului Public și de inculpați

Reprezentantul Ministerului Public și apelanții inculpați nu au formulat puncte de vedere, în cursul dezbaterilor precizând doar că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală și că de lămurirea problemei de drept depinde soluționarea cauzei.

IV. Examenul jurisprudenței în materie

IV.1. Jurisprudența națională relevantă

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală cu referire la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, s-a solicitat punctul de vedere al instanțelor de judecată asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

În urma consultării materialelor transmise de către instanțele de judecată s-a constatat că punctele de vedere nu sunt unitare, fiind identificate două orientări:

Într-o primă orientare se consideră că persoana ce deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic are calitatea de funcționar public potrivit dispozițiilor art. 147 alin. 1 din Codul penal de la 1968, art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal actual sau ale art. 175 alin. (2) din Codul penal actual.

În acest sens au fost exprimate puncte de vedere de către curțile de apel București (Secția a II-a penală), Cluj, Craiova, Iași și Oradea, Tribunalele Arad, Botoșani, Brașov, Brăila, București, Covasna, Galați, Giurgiu, Gorj, Mehedinți, Prahova, Sălaj și Vrancea și judecătoriile Bistrița, Buftea, Buzău, Caransebeș, Huși, Moldova Nouă, Reșița, Râmnicu Sărat, Rupea, Târgu Jiu și Videle.

În argumentarea opiniei exprimate, instanțele mai sus amintite au precizat, în esență, că, potrivit art. 175 alin (1) din Codul penal, funcționar public, în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație, exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești, exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură, exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.

Conform alin. (2) al aceluiași articol, "este considerată funcționar public, în sensul legii penale, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public".

Prin termenul "public", așa cum este statuat în art. 176 din Codul penal, "se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice sau alte persoane juridice care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică".

Prin Decizia nr. 8/2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 290 din 25 aprilie 2017, s-a argumentat că sfera persoanelor care au calitatea de funcționar public în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal poate fi determinată pe baza a două criterii, exercitarea unei funcții specifice în cadrul unui sistem public și finanțarea din fonduri publice a structurii în cadrul căreia este exercitată funcția specifică.

Referitor la primul criteriu, partidul politic este o persoană juridică de drept public, așa cum stipulează art. 1 din Legea nr. 14/2003, astfel că membrul unui partid politic se circumscrie categoriei funcționarilor publici în accepțiunea art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal.

Conform art. 1 din Legea nr. 14/2003, partidele politice sunt asociații cu caracter politic ale cetățenilor români cu drept de vot, care participă în mod liber la formarea și exercitarea voinței lor politice, îndeplinind o misiune publică garantată de Constituție. Ele sunt persoane juridice de drept public, iar potrivit art. 2 din aceeași lege, prin activitatea lor, partidele politice promovează valorile și interesele naționale, pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, participă cu candidați în alegeri și la constituirea unor autorități publice și stimulează participarea cetățenilor la scrutinuri, potrivit legii.

În ceea ce privește al doilea criteriu, persoanele care exercită o funcție specifică în cadrul unei structuri finanțate din fonduri publice sunt incluse în categoria funcționarilor publici în accepțiunea art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal.

Conform dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor

electorale, partidele politice pot deține, în condițiile legii, bunuri mobile și imobile care sunt necesare realizării activității specifice, iar potrivit art. 3 alin. (1) din aceeași lege, sursele de finanțare a activității unui partid politic sunt:

- a) cotizații ale membrilor de partid;
- b) donații, legate și alte liberalități;
- c) venituri provenite din activități proprii, conform art. 16;
- d) subvenții de la bugetul de stat.

Prin Decizia nr. 447 din 23 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.099 din 18 noiembrie 2020, Curtea Constituțională a reținut: ". . . potrivit art. 8 alin. (2) din Constituție și normelor Legii nr. 14/2003, partidele politice sunt persoane juridice de drept public, reprezentând asociații cu caracter politic ale cetățenilor români cu drept de vot, care participă în mod liber la formarea și exercitarea voinței lor politice, îndeplinind o misiune publică garantată de Constituție. Art. 8 alin. (2) din Constituție consacră rolul partidelor politice de a contribui la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor, iar în concretizarea acestui rol fundamental, legea antemenționată prevede expres că, prin activitatea lor, partidele politice promovează valorile și interesele naționale, pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, participă cu candidați în alegeri și la constituirea unor autorități publice și stimulează participarea cetățenilor la scrutine, potrivit legii. Misiunea legală și constituțională a partidului politic urmărește, așadar, realizarea unui interes public general al cetățenilor." (paragraful 18).

În cea de-a doua orientare se consideră că persoana ce deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic nu are calitatea de funcționar public potrivit dispozițiilor art. 147 alin. 1 din Codul penal de la 1968, art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal actual sau ale art. 175 alin. (2) din Codul penal actual.

În acest sens au fost exprimate puncte de vedere de către curțile de apel Bacău, București - Secția I, Galați, Ploiești, Pitești, Ploiești și Timișoara, tribunalele Caraș-Severin, Cluj, Hunedoara, Ialomița, Iași, Ilfov, Maramureș, Teleorman, Timiș și Vaslui și judecătoriile Alexandria, Bolintin-Vale, Cornetu, Deva, Iași, Liești, Pogoanele, Roșiori de Vede, Șimleu Silvaniei, Târgu Cărbunești, Turnu Măgurele, Vaslui și Zimnicea.

În argumentarea opiniei exprimate, instanțele mai sus amintite au precizat, în esență, că persoana care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic nu îndeplinește condițiile impuse de art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal actual, întrucât nu exercită o funcție publică. Potrivit art. 176 din Codul penal, prin noțiunea de "public" se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice sau alte persoane juridice care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică. Or, partidul politic nu este nici autoritate publică, nici instituție publică și nicio persoană juridică care să administreze sau să exploateze bunuri proprietate publică. Ca atare, persoana care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic nu poate exercita o funcție publică.

De asemenea, s-a arătat că persoana care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic nu îndeplinește nici condițiile impuse de art. 175 alin. (2) din Codul penal, întrucât nu exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de o autoritate publică sau care este supusă controlului sau supravegherii acesteia cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.

Răspunsurile curților de apel Alba Iulia, Brașov, Constanța, Suceava și Târgu Mureș, Tribunalului Bistrița-Năsăud și judecătoriilor Beclean, Făgăraș, Întorsura Buzăului, Hârlău, Jibou, Năsăud, Oravița, Pașcani, Pătărlagele, Răducăneni, Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Zalău și Zărnești cuprind doar mențiunea neidentificării, în jurisprudența acestora ori, după caz, a instanțelor din circumscripție, a unor hotărâri relevante pentru problema de drept ce face obiectul sesizării.

IV.2. Jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

IV.2.1. Din perspectiva hotărârilor obligatorii, menite să asigure dezlegarea unor chestiuni de drept, au fost identificate mai multe hotărâri care prezintă semnificație sub aspectul chestiunii ce formează obiectul întrebării

prealabile, respectiv:

- Decizia nr. 20 din 29 septembrie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 766 din 22 octombrie 2014, prin care s-a statuat: "În ceea ce privește art. 175 alin. (1) lit. b) teza a doua din Codul penal, care menționează că sunt considerați funcționari publici, pe lângă demnitari, și persoanele care ocupă o funcție publică de orice natură, intră în această categorie funcționarii publici, astfel cum aceștia sunt definiți de Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, dar și persoanele care ocupă o funcție publică de autoritate, ce reprezintă, potrivit doctrinei, o funcție ocupată de o persoană care aparține unui organ de conducere dintr-o autoritate publică sau o structură a acesteia, ca urmare a actului de alegere sau numire. Intră în această categorie toate funcțiile de conducere, înalții funcționari publici și managerul public."

- Decizia nr. 26 din 3 decembrie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 24 din 13 ianuarie 2015, prin care s-a stabilit că "medicul angajat cu contract de muncă într-o unitate spitalicească din sistemul public de sănătate are calitatea de funcționar public în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal."

- Decizia nr. 8 din 15 martie 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 290 din 25 aprilie 2017, prin care s-a statuat că "profesorul din învățământul preuniversitar de stat are calitatea de funcționar public în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal".

- Decizia nr. 18 din 30 mai 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 545 din 11 iulie 2017, prin care s-a stabilit că "funcționarul bancar, angajat al unei societăți bancare cu capital integral privat, autorizată și aflată sub supravegherea Băncii Naționale a României, este funcționar public, în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (2) din Codul penal".

IV.2.2. În ceea ce privește deciziile de speță, în urma examenului de jurisprudență efectuat la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost identificată o hotărâre ce ar prezenta relevanță pentru problema de drept ce formează obiectul prezentei sesizări, respectiv Sentința penală nr. 414 din data de 15 octombrie 2020, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția penală, rămasă definitivă prin Decizia nr. 277 din 1 iulie 2021 a Completului de 5 judecători.

Astfel, prin această sentință inculpatul D.M.G. a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de utilizare a subvențiilor în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate, prevăzută de art. 10 lit. c) teza I din Legea nr. 78/2000, și a infracțiunii de delapidare, prevăzută de art. 295 alin. (1) raportat la art. 308 alin. (1) și (2) din Codul penal.

În fapt s-a reținut că inculpatul, în calitate de trezorer al unui partid parlamentar, a direcționat o parte din banii virajați de la bugetul de stat în interesul său personal, respectiv pentru achiziționarea unor autoturisme de lux, a unui imobil și în contul unor societăți deținute de persoane apropiate.

IV.3. Jurisprudența relevantă a Curții Constituționale

În urma examenului de jurisprudență la nivelul Curții Constituționale a României au fost identificate mai multe decizii ce prezintă relevanță pentru problema de drept ce formează obiectul prezentei sesizări, respectiv:

- Decizia nr. 1.611 din 20 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 106 din 9 februarie 2012, prin care s-a reținut:

" (...) ținând seama de sfera atribuțiilor ce intră în competența primarului, care prin excelență au conotații de putere publică, apare justificată vocația primarului la calitatea de subiect activ pentru infracțiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul, precum și pentru cele de corupție. În caz contrar, se poate desprinde concluzia că primarul este deasupra legii, neputând fi cercetat și pedepsit pentru săvârșirea unor infracțiuni care aduc

atingere activităților de interes public, cum ar fi de exemplu cele de abuz în serviciu contra intereselor publice, de luare de mită, de primire de foloase necuvenite, de fals intelectual și altele, fapt care ar fi incompatibil cu funcționarea statului de drept."

- Decizia nr. 2 din 15 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 71 din 29 ianuarie 2014, prin care s-a reținut:

" (...) unele dintre persoanele de mai sus (avocați, notari publici, mediatori, medici, farmaciști, arhitecți, experți independenți, sau practicieni în insolvență) pot avea în condițiile art. 147 alin. (2) din Codul penal calitatea de «funcționar» atunci când sunt salariați în cadrul unei persoane juridice și, prin urmare, pot fi subiecți activi ai infracțiunilor de corupție sau de serviciu.

De asemenea, unele dintre persoanele care exercită profesii liberale sunt considerate «funcționari publici» în condițiile art. 175 alin. (2) din noul Cod penal, atunci când, deși funcționează în baza unei legi speciale și nu sunt finanțate de la bugetul de stat, exercită un serviciu de interes public și este supusă controlului sau supravegherii unei autorități publice.

(...) excluderea persoanelor care exercită profesii liberale din sfera de incidență a răspunderii penale în materia infracțiunilor de serviciu și de corupție nu constituie un criteriu obiectiv în funcție de care se poate justifica intervenția legiuitorului. (...) determinante pentru includerea sau excluderea persoanelor de la incidența normeii penale sunt criteriile precum natura serviciului prestat, temeiul juridic în baza căruia se prestează respectiva activitate sau raportul juridic dintre persoana în cauză și autoritățile publice, instituțiile publice, instituțiile sau alte persoane juridice de interes public.

Consecința imediată a restrângerii sferei de incidență a noțiunii de «funcționar public»/«funcționar» în ceea ce privește subiectele de drept amintite este înlăturarea răspunderii penale a acestora în cazul săvârșirii infracțiunilor al căror subiect activ calificat este funcționarul public/funcționarul."

- Decizia nr. 278 din 23 aprilie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 831 din 14 octombrie 2019, prin care s-a reținut:

" (...) art. 175 din Codul penal reglementează noțiunea de funcționar public în sensul legii penale, care, conform acestei dispoziții legale, primește un înțeles autonom, diferit de cel din dreptul administrativ, potrivit căruia dobândește calitatea de funcționar public orice persoană numită, în condițiile legii, într-o funcție publică.

(...) noțiunea de funcționar public, conform legii penale, are un sens mai larg decât cel din domeniul dreptului administrativ, atât datorită caracterului relațiilor sociale apărute prin incriminarea unor fapte socialmente periculoase, cât și datorită faptului că exigențele de apărare a avutului și de promovare a intereselor colectivității impun o cât mai bună ocrotire prin mijloacele dreptului penal. (...) în legea penală, funcționarul este definit exclusiv după criteriul funcției pe care o deține sau, cu alte cuvinte, dacă își exercită activitatea în serviciul unei unități determinate prin legea penală, supus unui anumit statut și regim juridic.

(...) definițiile prevăzute la art. 175 din Codul penal prezintă importanță sub aspectul faptului că funcționarii publici în sensul legii penale sunt potențiali subiecți activi ai acelor infracțiuni reglementate în cuprinsul titlului V «Infracțiuni de corupție și de serviciu» al părții speciale a Codului penal, în cazul cărora ipoteza normeii de incriminare prevede în mod expres această calitate."

- Deciziile nr. 489 din 30 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 661 din 29 august 2016, și nr. 790 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 168 din 8 martie 2017, prin care s-a reținut:

" (...) noțiunea de «serviciu public» desemnează fie o formă de activitate prestată în folosul interesului public, fie o subdiviziune a unei instituții din administrația internă împărțită pe secții, servicii etc. Din categoria serviciilor de interes public fac parte acele entități care, prin activitatea pe care o desfășoară, sunt chemate să satisfacă anumite interese generale ale membrilor societății."

- Decizia nr. 517 din 25 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 14

ianuarie 2005, Decizia nr. 375 din 6 iulie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 591 din 8 iulie 2005, și Decizia nr. 447 din 23 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.099 din 18 noiembrie 2020, prin care s-a reținut:

" 18. (...) potrivit art. 8 alin. (2) din Constituție și normelor Legii nr. 14/2003, partidele politice sunt persoane juridice de drept public, reprezentând asociații cu caracter politic ale cetățenilor români cu drept de vot, care participă în mod liber la formarea și exercitarea voinței lor politice, îndeplinind o misiune publică garantată de Constituție. Art. 8 alin. (2) din Constituție consacră rolul partidelor politice de a contribui la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor, iar în concretizarea acestui rol fundamental, legea antemenționată prevede expres că, prin activitatea lor, partidele politice promovează valorile și interesele naționale, pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, participă cu candidați în alegeri și la constituirea unor autorități publice și stimulează participarea cetățenilor la scrutine, potrivit legii. Misiunea legală și constituțională a partidului politic urmărește, așadar, realizarea unui interes public general al cetățenilor."

IV.4. Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului

În urma examenului de jurisprudență la nivelul Curții Europene a Drepturilor Omului nu au fost identificate hotărâri care să prezinte semnificație sub aspectul chestiunii ce formează obiectul întrebării prealabile.

V. Punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema de drept ce formează obiectul sesizării

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a arătat că sesizarea instanței supreme îndeplinește cumulativ condițiile de admisibilitate prevăzute de dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală.

Astfel, a precizat că din analiza încheierii rezultă că instanța care a formulat sesizarea este una dintre instanțele prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, respectiv Curtea de Apel Brașov, cauza se află în ultimul grad de jurisdicție, soluționarea pe fond a cauzei depinde de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării, iar problema de drept supusă analizei nu a primit o rezolvare anterioară printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea recurs în curs de soluționare.

Cu privire la fondul sesizării, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a arătat că punctul de vedere este în sensul că o persoană care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic are calitatea de funcționar public în sensul art. 147 din Codul penal din 1968, dar nu are calitatea de funcționar public în sensul art. 175 alin. (1) sau art. 175 alin. (2) din Codul penal, ci are calitatea de funcționar în sensul art. 308 din Codul penal.

În susținerea acestui punct de vedere a învederat faptul că noțiunea de funcționar "public" este strâns legată de înțelesul dat termenului public de dispozițiile art. 145 din Codul penal din 1968, respectiv de art. 176 din Codul penal, fiecare dintre aceste prevederi făcând referire la categoriile enunțate în cadrul titlului acestei subsecțiuni.

În literatura de specialitate autoritatea publică a fost definită ca fiind un organ public, colectiv, organizat de oameni care exercită prerogative de putere publică fie într-o activitate statală, fie într-o activitate din administrația publică autonomă.

Delimitarea sferei autorităților publice se regăsește în dispozițiile art. 240 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, aceste organe fiind cele prevăzute în titlul III, precum și cele arătate de art. 140 și 142 din Constituția României.

Instituțiile publice sunt definite în doctrină ca fiind servicii de specialitate care se înființează prin lege sau potrivit legii de către Parlament, Guvern, ministere și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și de către consiliile județene și locale, în scopul satisfacerii unor interese generale de specialitate ale membrilor societății.

Acestea sunt subordonate practic autorității care le-a înființat, iar prin intermediul lor sunt prestate servicii publice către stat sau către populație. Intră în această categorie instituțiile de învățământ, instituțiile publice de cultură sau instituțiile publice sanitare.

Serviciul public este acel organism înființat prin lege sau pe baza legii de către stat, județ, municipiu, oraș sau comună, pentru satisfacerea în mod continuu și permanent a unor interese specifice ale membrilor societății. Aceste organisme sunt încadrate cu personal cu o anumită pregătire de specialitate, iar baza lor materială este asigurată de către stat, județ, municipiu, oraș sau comună.

De asemenea, în jurisprudența instanței supreme, noțiunea de interes public a fost definită ca fiind acel interes care implică garantarea și respectarea de către instituțiile și autoritățile publice a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor, recunoscute de Constituție, legislația internă și tratatele internaționale la care România este parte.

Potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, prin expresia "de interes general (sau public)" se înțelege ceea ce este de importanță socială, util colectivității.

Pe baza acestei definiții de ordin general și prin raportare la cea dată de instanța supremă noțiunii de interes public s-a concluzionat că noțiunea de instituții sau alte persoane juridice de interes public cuprinde orice alte servicii utile colectivității, în afara celor specifice, asigurate de către instituțiile publice.

Potrivit dispozițiilor art. 1 din Legea nr. 14/2003, partidele politice sunt persoane juridice de drept public și îndeplinesc o misiune publică garantată de Constituție, iar potrivit art. 2 din aceeași lege, partidele politice, prin activitatea pe care o desfășoară, promovează valorile și interesele naționale, pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, participă cu candidați în alegeri și la constituirea unor autorități publice și stimulează participarea cetățenilor la scrutinuri, potrivit legii. Din interpretarea acestor dispoziții legale se poate concluziona, fără dubiu, că partidele politice sunt persoane juridice de interes public, însă nu fac parte din categoria autorităților publice, întrucât nu sunt cuprinse în categoriile enunțate mai sus, și nici în cea a instituțiilor publice, deoarece nu se înființează de autoritățile publice pentru efectuarea unor servicii specifice de interes public.

Art. 145 din Codul penal din 1968, deși nu era foarte riguros redactat, făcea referire la persoanele juridice de interes public, fără a limita vreo categorie în funcție de serviciul pe care l-ar fi oferit, ci era cuprinsă într-o enumerare a textului distinctă de administrarea, folosirea sau exploatarea bunurilor proprietate publică, serviciile de interes public, precum și bunurile de orice fel care, potrivit legii, sunt de interes public.

Prin urmare, dacă partidul politic este o persoană juridică de interes public, iar conducătorul unui partid politic își exercită activitatea în cadrul acestei persoane juridice de interes public, înseamnă că, potrivit art. 147 din Codul penal din 1968, acesta are calitatea de funcționar public.

Potrivit art. 175 din Codul penal, funcționarul public poate exercita anumite atribuții și responsabilități pentru exercitarea celor 3 puteri în stat și, în plus, poate exercita atribuții de control.

Funcționarul public își desfășoară activitatea în scopul realizării interesului public și are îndatorirea de a considera interesul public mai presus de interesul personal. Funcția publică se poate exercita doar în cadrul unei autorități publice sau al unei instituții publice.

Pentru ca o persoană juridică să facă parte din categoria autorităților sau instituțiilor publice nu este suficient ca aceasta să exercite o activitate de interes public, ci aceasta trebuie să fie înființată ca autoritate sau instituție publică, să fie investită de o autoritate sau să își desfășoare activitatea sub controlul sau supravegherea unei autorități publice.

Or, partidele politice, deși desfășoară o activitate de interes public, nu sunt înființate ca autorități sau instituții publice, nu sunt investite de o autoritate sau instituție publică și nu își desfășoară activitatea sub controlul sau supravegherea unei autorități sau a unei instituții publice.

În consecință, conducătorul unui partid politic nu poate fi considerat că exercită o funcție publică, prin urmare nu face parte din categoria funcționarilor publici reglementați prin dispozițiile art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal.

Nici dispozițiile art. 175 alin. (2) din Codul penal nu acoperă activitatea partidelor politice, întrucât, potrivit

acestor dispoziții, persoana respectivă trebuie să exercite un serviciu de interes public și să fie investită cu îndeplinirea respectivului serviciu public de către o autoritate publică sau să exercite serviciul de interes public sub controlul ori supravegherea unei autorități publice.

Ca atare, nu orice serviciu de interes public poate intra sub incidența dispozițiilor art. 175 alin. (2) din Codul penal, ci doar cele de o anumită importanță, specializate într-un anumit domeniu, motiv pentru care este necesară investirea de către o autoritate publică a acelei persoane cu îndeplinirea respectivului serviciu ori exercitarea lui sub controlul sau supravegherea unei autorități publice.

Verificând întrunirea acestor criterii în persoana conducătorului unui partid politic se poate concluziona că, deși partidul politic este o persoană juridică de interes public, conducătorul acestuia nu este investit cu îndeplinirea unui serviciu public de către o autoritate publică și nici nu își desfășoară activitatea sub controlul ori supravegherea unei autorități publice, ci exclusiv conform statutului partidului.

Pe cale de consecință, acesta nu poate avea calitatea de funcționar public în sensul art. 175 alin. (2) din Codul penal.

Într-o examinare comparativă a textului art. 145 din Codul penal din 1968 și cel al art. 176 din Codul penal se observă că, spre deosebire de reglementarea anterioară, care nu face nicio distincție între diversele categorii de persoane juridice de interes public, ceea ce permite și includerea partidelor politice și conferă implicit conducătorilor acestora calitatea de funcționar public în îndeplinirea îndatoririlor impuse de statutul partidului, în actuala reglementare legea limitează aceste persoane doar la cele "care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică", categorie în care partidul politic nu se regăsește.

În aceste condiții, elementul de continuitate între cele două reglementări este dat doar de calitatea de persoană juridică a partidului politic, ceea ce face ca o persoană care își exercită activitatea în cadrul acestuia să se circumscrie sferei funcționarilor reglementați de art. 308 din Codul penal, text care se adresează oricărei persoane care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art. 175 alin. (2) din Codul penal ori în cadrul oricărei persoane juridice.

VI. Opinia specialiștilor consultați

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală a fost solicitată specialiștilor în drept penal opinia asupra chestiunii de drept supuse examinării.

Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu, Facultatea de Drept, a opinat în sensul că persoana care deține o funcție în cadrul unui partid politic are calitatea de funcționar public, atât în conformitate cu dispozițiile art. 147 alin. 1 din Codul penal de la 1968, cât și cu dispozițiile art. 175 alin. (2) din Codul penal.

În susținerea acestui punct de vedere a arătat că, în conformitate cu dispozițiile art. 1 din Legea nr. 14/2003, partidele politice îndeplinesc o misiune publică garantată de Constituție și sunt persoane juridice de drept public. De asemenea, în conformitate cu dispozițiile art. 2 din același act normativ, prin activitatea lor, partidele politice promovează valorile și interesele naționale, pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, participă cu candidați în alegeri și la constituirea unor autorități publice și stimulează participarea cetățenilor la scrutinuri, potrivit legii.

În mod evident, partidele politice se circumscriu noțiunii de persoană juridică care are în obiectul de activitate prestarea unor servicii de interes public, din moment ce sunt îndreptățite să participe cu candidați la alegeri (prezidențiale, locale și generale) și contribuie la constituirea unor autorități publice.

Prin deciziile nr. 790/2016 și nr. 489/2016, Curtea Constituțională a reținut că, pentru ca o persoană să fie considerată funcționar public în sensul art. 175 alin. (2) din Codul penal, este suficient să își desfășoare activitatea în cadrul unei persoane juridice al cărei obiect de activitate constă în prestarea unui serviciu de interes public și care este supusă controlului și supravegherii unei autorități publice, nefiind necesar ca pentru fiecare dintre aceste persoane să fie menționate, în cuprinsul actului normativ, dispoziții exprese prin care se

exercită controlul sau supravegherea. "Mutatis mutandis" se poate susține că, prin prisma dispozițiilor legale aplicabile, persoanele care dețin funcții de conducere în cadrul partidelor politice desfășoară activități a căror legalitate este supusă controlului și supravegherii autorităților publice cu privire la îndeplinirea unui serviciu de interes public.

Astfel, potrivit art. 42 alin. (1) din Legea nr. 334/2006, partidele politice sunt supuse controlului Autorității Electorale Permanente, care este abilitată să controleze respectarea prevederilor legale privind veniturile și cheltuielile partidelor politice, ale alianțelor politice sau electorale, ale candidaților independenți, precum și legalitatea finanțării campaniilor electorale. Încălcarea de către partidele politice a dispozițiilor prevăzute la art. 3 alin. (8), art. 5 alin. (4), art. 13, art. 15 alin. (3), art. 16 alin. (1), art. 17 alin. (4), art. 25 alin. (1) și (2), art. 50 și art. 51 alin. (2) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale poate atrage suspendarea acordării subvențiilor, prin decizie a Autorității Electorale Permanente, până la îndeplinirea cerințelor legale.

Din moment ce, din punctul de vedere al provenienței și modului în care înregistrează și gestionează resursele materiale și bănești, partidele politice sunt supuse controlului și supravegherii din partea unei autorități publice, se poate concluziona că persoanele cu funcții de conducere din cadrul partidelor politice au calitatea de funcționari publici în conformitate cu dispozițiile art. 175 alin. (2) din Codul penal.

Această calitate există și prin prisma dispozițiilor art. 147 din Codul penal de la 1968, în vigoare la momentul comiterii faptelor. Potrivit art. 147 din Codul penal de la 1968, prin "funcționar public" se înțelegea orice persoană care exercită permanent sau temporar, cu orice titlu, indiferent cum a fost investită, o însărcinare de orice natură, retribuită sau nu, în serviciul unei unități dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal de la 1968.

Universitatea de Vest din Timișoara - Facultatea de Drept - Centrul de Cercetări în Științe Penale a opinat în sensul că sesizarea formulată de Curtea de Apel Brașov, Secția penală, este admisibilă.

Pe fondul chestiunii de drept supuse dezlegării a opinat în sensul că persoana ce deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic poate avea calitatea de funcționar public, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (1) din Codul penal de la 1968 și ale art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a sau ale art. 175 alin. (2) din Codul penal actual, dacă are atribuții referitoare la administrarea și gestionarea fondurilor obținute de la bugetul de stat. În celelalte situații persoana ce deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic poate fi asimilată noțiunii de funcționar privat potrivit art. 308 din Codul penal actual cu referire la infracțiunile de corupție și de serviciu indicate în cuprinsul acestui text legal.

În susținerea acestui punct de vedere s-a arătat că prin noțiunea "activitate de interes public" membrii partidelor politice ar putea fi caracterizați ca funcționari publici doar dacă ar exercita permanent sau temporar o însărcinare de orice natură în interesul partidului, ținând însă de conducerea și administrarea activității și a bunurilor partidului.

Conform art. 3 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, se indică ca surse de finanțare a activității unui partid politic și subvențiile de la bugetul de stat. De asemenea, potrivit art. 18 alin. (1) "Partidele politice primesc anual subvenție de la bugetul de stat, în condițiile legii". Potrivit art. 23 alin. (1) din Legea nr. 334/2006 "Subvenția de la bugetul de stat se varsă lunar, prin bugetul Autorității Electorale Permanente, într-un cont special deschis de către fiecare partid politic. Veniturile din subvenții de la bugetul de stat se reflectă distinct în evidența contabilă a partidelor politice." Mai mult, potrivit art. 26 alin. (1) din Legea nr. 334/2006 "Autoritățile administrației publice centrale și locale pot asigura spații pentru sediile centrale și locale ale partidelor politice, precum și terenurile aferente, la cererea motivată a acestora".

De asemenea, potrivit art. 35 din Legea nr. 334/2006, cheltuielile legate de organizarea și desfășurarea operațiunilor electorale se suportă de la bugetul de stat ori, după caz, de la bugetele locale sau județene,

potrivit dispozițiilor legilor electorale, iar din celelalte dispoziții rezultă clar că modul de utilizare a subvențiilor și a finanțării campaniei electorale este supus verificării Autorității Electorale Permanente și, respectiv, Curții de Conturi, care sunt autorități publice.

Potrivit considerentelor Deciziei nr. 8/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, sfera persoanelor care au calitatea de funcționar public în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal poate fi determinată pe baza a două criterii: exercitarea unei funcții specifice în cadrul unui sistem public și finanțarea din fonduri publice a structurii în cadrul căreia este exercitată funcția specifică. Partidul politic nu face parte din sistemul public, deoarece, potrivit art. 176 din Codul penal, prin termenul "public" se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice sau alte persoane juridice care administrează sau exploatează bunuri proprietate publică.

În ceea ce privește încadrarea pe art. 175 alin. (2) din Codul penal, potrivit considerentelor Deciziei nr. 18/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, funcționarul public este persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public. Calitatea de funcționar public în accepțiunea dispozițiilor 175 alin. (2) din Codul penal implică întrunirea, în mod cumulativ, a două cerințe obligatorii: a) persoana să exercite un serviciu de interes public (condiție comună); b) persoana să fie investită cu îndeplinirea respectivului serviciu public de către o autoritate publică sau să exercite serviciul de interes public sub controlul ori supravegherea unei autorități publice (condiție alternativă).

Potrivit art. 2 alin. (1) lit. m) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, prin serviciu public se înțelege activitatea organizată sau, după caz, autorizată de o autoritate publică, în scopul satisfacerii unui interes legitim public, sau verificarea împrejurării dacă, prin realizarea serviciului prestat, se urmărește satisfacerea unui interes general și dacă se relevă, în mod direct sau indirect, o autoritate publică. Totodată, noțiunea de "serviciu public" desemnează fie o formă de activitate prestată în folosul interesului public, fie o subdiviziune a unei instituții din administrația internă împărțită pe secții, servicii etc. Din categoria serviciilor de interes public fac parte acele entități care, prin activitatea pe care o desfășoară, sunt chemate să satisfacă anumite interese generale ale membrilor societății.

Cu referire la cea de a doua condiție, aceasta este îndeplinită alternativ, dacă investirea pentru îndeplinirea serviciului s-a făcut de către o autoritate publică sau dacă activitatea persoanei este supusă controlului ori supravegherii unei autorități publice, indiferent de modalitatea de investire. Condiția este îndeplinită numai atunci când o autoritate publică poate investi sau supraveghea/controla activitatea persoanei care exercită un serviciu public. Cu alte cuvinte, funcționarul public trebuie să aibă o legătură cu autoritatea statală. În plus, în expunerea de motive la noul Cod penal se arată că art. 175 alin. (2) vizează acele persoane care, deși nu sunt propriu-zis funcționari, exercită atribuții de autoritate publică ce le-au fost delegate printr-un act al autorității statale competente și sunt supuse controlului acesteia, ceea ce justifică asimilarea lor cu funcționarii.

Investirea sau controlul/supravegherea din partea unei autorități publice cu privire la îndeplinirea serviciului public necesită o analiză atentă: organele de conducere ale partidului sunt stabilite de statutul partidului și nu sunt numite de vreo autoritate publică, nici nu își exercită mandatul sub controlul sau supravegherea autorității publice. Ceea ce este supus unui control din partea unei autorități publice este modul de utilizare a subvențiilor și a finanțării campaniei electorale - se verifică de către Autoritatea Electorală Permanentă și, respectiv, de către Curtea de Conturi, care sunt autorități publice (a se vedea art. 42 și următoarele din Legea nr. 334/2006).

În raport cu aceste considerente s-a concluzionat că din structurile de conducere ale partidului politic au calitatea de funcționar public în sensul art. 175 alin. (2) din Codul penal doar acele persoane care au ca atribuții gestionarea acestor fonduri, repartizarea, cheltuirea lor precum și persoanele pe care le-au mandatat să desfășoare activități în acest sens.

Universitatea Titu Maiorescu, Facultatea de Drept, a opinat în sensul că persoana care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic nu are calitatea de funcționar public în accepțiunea art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal actual, în timp ce în accepțiunea Codului penal de la 1968 se poate considera că persoana care ocupă o funcție de conducere într-un partid politic poate avea calitatea de funcționar public în sensul legii penale.

Codul penal actual definește noțiunea de "funcționar public" în baza unor criterii obiective.

Astfel, art. 175 alin. (1) lit. b) din Codul penal definește noțiunea de "funcționar public" ca fiind persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație, exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură.

Codul administrativ, adoptat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019, definește la art. 5 lit. y) funcția publică ca fiind ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul exercitării prerogativelor de putere publică de către autoritățile și instituțiile publice.

De asemenea, Codul penal definește termenul "public" ca fiind tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice sau alte persoane juridice care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică.

În acest context se constată că în accepțiunea actualului Cod penal termenul de "public" nu mai include și persoanele juridice de interes public, astfel încât persoana care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic nu are calitatea de funcționar public în accepțiunea art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal.

VII. Dispoziții legale incidente

Constituția României

Art. 8. - Pluralismul și partidele politice

" (2) Partidele politice se constituie și își desfășoară activitatea în condițiile legii. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor, respectând suveranitatea națională, integritatea teritorială, ordinea de drept și principiile democrației."

Art. 40. - Dreptul de asociere

" (1) Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere."

Legea partidelor politice nr. 14/2003

Art. 1. - Partidele politice sunt asociații cu caracter politic ale cetățenilor români cu drept de vot, care participă în mod liber la formarea și exercitarea voinței lor politice, îndeplinind o misiune publică garantată de Constituție. Ele sunt persoane juridice de drept public."

Art. 2. - Prin activitatea lor, partidele politice promovează valorile și interesele naționale, pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, participă cu candidați în alegeri și la constituirea unor autorități publice și stimulează participarea cetățenilor la scrutinuri, potrivit legii."

Art. 13. - (1) Adunarea generală a membrilor și organul executiv, indiferent de denumirea pe care o au în statutul fiecărui partid, sunt foruri obligatorii de conducere ale partidului politic și ale eventualelor organizații teritoriale ale sale. Conducerile organizațiilor teritoriale se aleg pentru o perioadă determinată, prevăzută de statut.

(2) Statutul poate prevedea și alte organe, cu atribuții formulate explicit."

Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale

Art. 18. - (1) Partidele politice primesc anual subvenție de la bugetul de stat, în condițiile legii."

(3) Eficiența și oportunitatea acestor cheltuieli se hotărăsc de organele de conducere ale partidelor politice,

Art. 25. - potrivit statutului lor și dispozițiilor legale."

"

Codul penal de la 1968

Art. 145. - Prin termenul «public» se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice, instituțiile

" sau alte persoane juridice de interes public, administrarea, folosirea sau exploatarea bunurilor proprietate publică, serviciile de interes public, precum și bunurile de orice fel care, potrivit legii, sunt de interes public."

Art. 147. - Prin «funcționar public» se înțelege orice persoană care exercită permanent sau temporar, cu orice titlu, indiferent cum a fost investită, o însărcinare de orice natură, retribuită sau nu, în serviciul unei unități dintre cele la care se referă art. 145." Codul penal

Art. 175. - Funcționar public

" (1) Funcționar public, în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație:

a) exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești;

b) exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură;

c) exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.

(2) De asemenea, este considerată funcționar public, în sensul legii penale, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public."

Art. 176. - Public

" Prin termenul public se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice sau alte persoane juridice care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică."

Art. 289. - Luarea de mită

" (1) Fapta funcționarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de una dintre persoanele prevăzute în art. 175 alin. (2), constituie infracțiune numai când este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.

(3) Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent."

Art. 308. - Infracțiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane

" (1) Dispozițiile art. 289-292, 295, 297-300 și art. 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice.

(2) În acest caz, limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime."

VIII. Opinia judecătorului-raportor

Opinia judecătorului-raportor a fost în sensul admiterii sesizării formulate, urmând a se statua că persoana care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic are calitatea de funcționar public potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (1) din Codul penal de la 1968 și ale art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal.

IX. Înalta Curte de Casație și Justiție

În urma examinării sesizării formulate de Curtea de Apel Brașov - Secția penală, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, a raportului întocmit de judecătorul-raportor și a problemei ce se solicită a fi dezlegată,

constată următoarele:

IX.1. Cu privire la admisibilitatea sesizării

În conformitate cu dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală: "Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată."

Din examinarea textului legal mai sus enunțat se constată că admisibilitatea unei sesizări formulate în procedura pronunțării unei hotărâri prelabile este condiționată de îndeplinirea, în mod cumulativ, a următoarelor trei condiții:

- să existe o cauză în curs de judecată, iar instanța care a formulat întrebarea să fie investită cu soluționarea ei în ultimă instanță;
- soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării;
- chestiunea de drept supusă analizei să nu fi primit o rezolvare anterioară printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și să nu facă obiectul unui asemenea recurs în curs de soluționare.

Raportând aceste condiții de admisibilitate la sesizarea ce face obiectul prezentei cauze se constată că nu sunt îndeplinite cumulativ toate aceste condiții.

Astfel, cu privire la prima condiție, se constată că este îndeplinită în cauză, solicitarea de lămurire a problemei de drept invocate aparținând unei instanțe investite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, respectiv Curtea de Apel Brașov, pe rolul căreia se află înregistrat Dosarul nr. 6.067/62/2016, ce are ca obiect apelurile declarate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție - Serviciul Teritorial Brașov și inculpații C.A.A., C.C.E., C.C., I.R. și I.R.P. împotriva Sentinței penale nr. 140/S din data de 22.07.2021, pronunțată de Tribunalul Brașov în Dosarul penal nr. 6.067/62/2016.

De asemenea, se constată îndeplinită și condiția ce vizează caracterul de noutate și de actualitate a problemei de drept invocate în cauză, din verificările efectuate la nivelul instanței supreme rezultând că nu au fost pronunțate hotărâri prelabile sau în recurs în interesul legii de către Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la chestiunea de drept supusă analizei și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

Și în ceea ce privește condiția existenței unei chestiuni de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, se consideră că este îndeplinită în cauză, întrucât această chestiune de drept a fundamentat soluția primei instanțe de achitare a inculpatului C.A.A. pentru săvârșirea infracțiunii de luare de mită în formă continuată, prevăzută de art. 289 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000, cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal - 3 acte materiale, iar apelul exercitat de Ministerul Public vizează această chestiune, astfel încât de lămurirea acestei probleme de drept depinde soluționarea cauzei.

IX.2. Cu privire la fondul chestiunii de drept

Pentru a răspunde întrebării ce formează obiectul sesizării, apare ca fiind necesară reiterarea unor argumente referitoare la sfera de cuprindere a reglementărilor privind funcționarul public în sensul legii penale, atât din perspectiva Codului penal anterior, cât și a celui în vigoare.

1. Caracterul autonom al noțiunii de "funcționar public" în sensul legii penale

Cu titlu prealabil, pentru a determina sensul noțiunii de "funcționar public" pe care o utilizează legea penală, se impune sublinierea distincțiilor dintre reglementările în materie penală și în cea administrativă referitoare la noțiunile de "funcționar public" și "funcție publică", respectiv "autorități și instituții publice". De asemenea, se

impune precizarea că definirea noțiunilor enunțate nu poate fi realizată exclusiv prin raportare la infracțiunile de corupție sau de serviciu, dispozițiile art. 175 și 176 din Codul penal fiind incidente și în alte situații.

Potrivit art. 37 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, în vederea asigurării unității terminologice în limbajul normativ, dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat sau poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context se stabilește prin actul normativ ce îl instituie, în cadrul dispozițiilor generale sau într-o anexă destinată lexicului respectiv, și devine obligatoriu pentru actele normative din aceeași materie.

Având în vedere scopul diferit al reglementărilor, noțiunile de "funcționar public", "funcție publică" și "autorități și instituții publice" au un înțeles autonom în materie penală și nu sunt aplicabile definițiile date acestora prin alte acte normative, inclusiv cele incidente în materia dreptului administrativ. Noțiunile menționate sunt indisolubil legate între ele, întrucât funcționarul public nu ar putea fi definit în abstract, ci numai prin raportare la autoritatea sau instituția publică în cadrul căreia își exercită acesta activitatea. Or, împrumutarea noțiunilor din actele normative din dreptul administrativ referitoare la autorități sau instituții publice ar conduce implicit și la modificarea noțiunii de "funcționar public" într-un mod care ar exceda sensului avut în vedere de legiuitor în materie penală. Spre exemplu, potrivit art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, prin autoritate publică se înțelege "orice organ de stat sau al unităților administrativ-teritoriale care acționează, în regim de putere publică, pentru satisfacerea unui interes legitim public; sunt asimilate autorităților publice, în sensul prezentei legi, persoanele juridice de drept privat care, potrivit legii, au obținut statut de utilitate publică sau sunt autorizate să presteze un serviciu public, în regim de putere publică". În schimb, prin art. 5 lit. k) din Codul administrativ (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019) se arată că prin autoritate publică se înțelege un "organ de stat sau al unității administrativ-teritoriale care acționează în regim de putere publică pentru satisfacerea unui interes public".

În consecință, în materie penală, pentru definirea noțiunilor de "autorități publice" sau "instituții publice" se impune recurgerea fie la dispozițiile Constituției, fie la conținutul actelor normative prin care sunt înființate sau prin care le este reglementată activitatea, în măsura în care acestora le este atribuit statutul corespunzător prin actele respective.

Această distincție între semnificația conceptelor în materie penală și în cea a dreptului administrativ a fost subliniată de altfel și de către instanța de contencios constituțional, care prin Decizia nr. 2 din 15 ianuarie 2014 a arătat că "semnificația noțiunii de funcționar public din dreptul penal nu este echivalentă cu cea de funcționar din dreptul administrativ (.), potrivit legii penale, noțiunile de funcționar public și de funcționar au un înțeles mai larg decât acela din dreptul administrativ, datorită atât caracterului relațiilor sociale apărute prin incriminarea unor fapte socialmente periculoase, cât și faptului că exigențele de apărare a avutului și de promovare a intereselor colectivității impun o cât mai bună ocrotire prin mijloacele dreptului penal (.) în legea penală, funcționarul este definit exclusiv după criteriul funcției pe care o deține sau, cu alte cuvinte, dacă își exercită activitatea în serviciul unei unități determinate prin legea penală, supus unui anumit statut sau regim juridic". Prin aceeași decizie, raportându-se la instrumentele internaționale în materie ratificate de România, respectiv Convenția penală cu privire la corupție, adoptată de Consiliul Europei la 27 ianuarie 1999 la Strasbourg, Convenția privitoare la lupta împotriva corupției vizând funcționarii Comunităților Europene sau funcționarii statelor membre ale Uniunii Europene, adoptată de Consiliul Uniunii Europene la 26 mai 1997, sau Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, Curtea Constituțională a constatat diversitatea termenilor folosiți pentru definirea subiecților activi ai faptelor de corupție și a reținut că "agent public"/"membru al adunărilor publice naționale"/"funcționar național"/"ofițer public" își găsesc corespondent în legislația română în vigoare în materie penală în noțiunile de "funcționar public" și "funcționar", fapt care subliniază caracterul autonom în sensul legii penale pe care trebuie să îl primească noțiunile în discuție.

Așadar, în examinarea problematicii care se circumscrie noțiunii de "funcționar public", "funcție publică" și "autorități și instituții publice" în sensul legii penale nu se poate realiza o suprapunere perfectă cu noțiunile sau cu definițiile specifice dreptului administrativ.

De asemenea, date fiind caracterul autonom al conceptului de "funcționar public" în sensul legii penale și scopul diferit al reglementărilor, definirea "autorităților publice" din perspectiva art. 176 din Codul penal nu poate fi limitată la sensul avut în vedere prin dispozițiile art. 240 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal. Aceste dispoziții raportează noțiunea de "autorități publice" exclusiv la cele prevăzute în mod expres în titlul III din Constituția României și la Curtea de Conturi și Curtea Constituțională strict pentru a determina sfera de aplicare a dispozițiilor art. 135 din Codul penal referitoare la răspunderea penală a persoanei juridice, iar nu pentru a defini autoritățile publice în sensul legii penale. În consecință, trimiterea din cuprinsul art. 240 din Legea nr. 187/2012 nu intră în sfera de incidență a dispozițiilor art. 37 din Legea nr. 24/2000 referitoare la asigurarea unității terminologice în limbajul normativ, întrucât nu acesta este actul normativ care instituie în materie penală noțiunea de "autoritate publică", ci dispozițiile art. 176 din Codul penal.

2. Înțelesul noțiunii de "funcționar public" în sensul legii penale

În materie penală, dispozițiile art. 147 alin. 1 din Codul penal de la 1968 defineau "funcționarul public" drept persoana care exercită permanent sau temporar, cu orice titlu, indiferent cum a fost investită, o însărcinare de orice natură, retribuită sau nu, în serviciul unei unități din cele la care se referă art. 145, iar "funcționarul", drept o persoană aflată într-o situație similară sau orice alt salariat aflate în serviciul unei alte persoane juridice decât cele prevăzute de art. 145.

Funcționarul public în sensul legii penale nu putea fi definit în afara dispozițiilor art. 145 din Codul penal de la 1968, care se refereau la autoritățile publice, instituțiile publice, instituțiile sau alte persoane juridice de interes public, la administrarea, folosirea sau exploatarea bunurilor proprietate publică, serviciile de interes public, precum și la bunurile de orice fel care, potrivit legii, sunt de interes public, trimiterea la această normă în cuprinsul art. 147 fiind una explicită.

Codul penal în vigoare, prin dispozițiile art. 175 alin. (1), prevede că "funcționar public", în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație:

- a) exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești;
- b) exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură;
- c) exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.

Deși dispozițiile art. 175 nu fac trimitere explicită la cele ale art. 176 din Codul penal, urmând aceeași logică de reglementare, funcționarul public nu poate fi definit în afara dispozițiilor referitoare la termenul "public" reglementat de acest din urmă articol și prin care se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice sau alte persoane juridice care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică.

Sfera de cuprindere a dispozițiilor art. 145 din Codul penal de la 1968 era una mai largă decât cea a dispozițiilor art. 176 din Codul penal în vigoare, incluzând, pe lângă autoritățile publice, instituțiile publice ori administrarea sau exploatarea bunurilor proprietate publică, și instituțiile sau persoanele de interes public ori serviciile sau bunurile de interes public.

Prin Decizia nr. 2 din 15 ianuarie 2014, precitată, Curtea Constituțională, în contextul analizării sferei subiecților de drept care, potrivit legii penale, se circumscriu noțiunii de "funcționar public" sau de "funcționar", a arătat că "determinante pentru includerea sau excluderea persoanelor de la incidența normei penale sunt criteriile precum natura serviciului prestat, temeiul juridic în baza căruia care se prestează respectiva activitate sau raportul

juridic dintre persoana în cauză și autoritățile publice, instituțiile publice, instituțiile sau alte persoane juridice de interes public" (paragraful 4.1).

În raport cu aceste considerente și având în vedere legătura indisolubilă dintre dispozițiile art. 147 și 145 din Codul penal anterior, respectiv dintre art. 175 și 176 din Codul penal în vigoare, pentru stabilirea calității de "funcționar public" sau "funcționar" în sensul legii penale este necesară parcurgerea a două etape.

Într-o primă etapă trebuie determinată natura persoanei juridice sau a entității în cadrul căreia se exercită atribuțiile de către persoana care poate intra sub incidența normei penale, respectiv dacă aceasta constituie o autoritate publică, instituție publică, instituție sau altă persoană juridică de interes public ori care administrează, folosește sau exploatează bunurile proprietate publică, serviciile de interes public sau se referă la bunurile de orice fel care, potrivit legii, sunt de interes public (art. 145 din Codul penal anterior), respectiv autoritate publică, instituție publică sau alte persoane juridice care administrează sau exploatează bunuri proprietate publică (art. 176 din Codul penal).

Într-o a doua etapă se verifică îndeplinirea condițiilor referitoare la natura serviciului prestat, temeiul juridic în baza căruia care se prestează respectiva activitate sau raportul juridic dintre persoana în cauză și persoana juridică sau entitatea în cadrul căreia își exercită atribuțiile.

2.1. Determinarea semnificației noțiunilor de "autoritate publică", "instituție publică", "instituții sau alte persoane juridice de interes public", "servicii de interes public" și "persoane juridice care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică"

Pentru a parcurge prima etapă se impune o determinare a semnificației noțiunilor de "autoritate publică", "instituție publică", "instituții sau alte persoane juridice de interes public", "servicii de interes public" și "persoane juridice care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică" în sensul legii penale, demers care implică o recurgere la dispozițiile Constituției și ale legii civile privind persoanele juridice.

Potrivit art. 189 din Codul civil, persoanele juridice sunt de drept public sau de drept privat. La rândul lor, potrivit art. 191 alin. (1) din Codul civil, persoanele juridice de drept public se înființează prin lege sau, potrivit alin. (2), în cazurile anume prevăzute de lege, se pot înființa prin acte ale autorităților administrației publice centrale sau locale ori prin alte moduri prevăzute de lege.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că "art. 191 alin. (1) din Codul civil se referă la autoritățile și instituțiile statului [înființarea Guvernului, ministerelor, autorităților administrative autonome (spre exemplu, Consiliul Concurenței), Consiliul Legislativ, Curtea Constituțională etc.], la unitățile administrativ-teritoriale, toate acestea exercitând prerogativele puterii publice, în timp ce alin. (2) al aceluiași text legal se referă la operatorii economici, partidele politice etc., respectiv la persoane juridice care sunt calificate de drept public prin prisma scopului și obiectului lor de activitate, prestând, spre exemplu, un serviciu de interes public/general, administrând bunuri proprietate publică etc." (Decizia nr. 249 din 19 aprilie 2018, paragraful 55; Decizia nr. 531 din 18 iulie 2018, paragraful 62).

În raport cu aceste aspecte se poate concluziona că art. 191 alin. (1) din Codul civil se referă la autorități publice și instituții publice (la care se adaugă unitățile administrativ-teritoriale, care nu sunt nici autorități și nici instituții), iar alin. (2), la alte persoane juridice de drept public, fără ca acestea să se confunde.

În acest context se impune observația că art. 176 din Codul penal se referă doar la autorități publice și instituții publice, cea de a treia categorie fiind definită nu prin natura persoanei juridice, ci prin regimul proprietății publice aplicabil bunurilor pe care le administrează sau exploatează.

Având în vedere ierarhia actelor normative și scopul extins al reglementării în materie penală, în principiu, pentru definirea autorităților publice în sensul legii penale se impune raportarea la dispozițiile din Constituția României, indiferent dacă autoritățile sunt reglementate în titlul III sau în alte titluri, ori la actele normative prin care sunt înființate persoane juridice și cărora li se atribuie în mod explicit acest statut. În acest sens sunt relevante considerentele expuse prin Decizia nr. 18/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție -

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, prin care s-a arătat că în titlul III, intitulat "Autoritățile publice", Constituția prevede Parlamentul (capitolul I), Președintele României (capitolul II), Guvernul (capitolul III), administrația publică (capitolul V), autoritatea judecătorească (capitolul VI). Administrația publică cuprinde la rândul său administrația publică centrală de specialitate (secțiunea 1), în care se includ autoritățile administrative autonome, și administrația publică locală (secțiunea 2) Prin sintagma "autorități publice" se înțelege totalitatea formelor structurale chemate să exercite prerogative de putere publică atât la nivelul statului, cât și la nivelul comunităților locale.

În cazul instituțiilor publice, acestea sunt persoane juridice de drept public înființate de către autoritățile statului, iar statutul de instituție publică poate deriva din chiar conținutul actului normativ prin care persoana juridică este înființată sau din natura activității desfășurate, prin intermediul lor fiind prestate servicii publice către stat sau către populație. Specific instituțiilor publice este faptul că ele sunt înființate de către autoritățile statului, fiind exclusă posibilitatea constituirii lor de către sau la inițiativa particularilor. Dincolo de modul de înființare exclusiv prin lege (în sens larg) sau printr-un act al unei autorități publice, instituțiile publice sunt finanțate de la bugetul de stat, respectiv din fonduri publice. O instituție publică va fi implicit, prin natura ei, de interes public și va presta un serviciu public.

Existența personalității juridice nu constituie însă un criteriu în raport cu care să fie stabilită îndeplinirea condiției referitoare la exercitarea atribuțiilor în cadrul instituit de art. 175 raportat la art. 176 din Codul penal. În același sens sunt și considerentele expuse prin Decizia nr. 26/2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, prin care s-a arătat că "Organizarea unei unități sanitare de stat ca entitate cu personalitate juridică sau ca entitate fără personalitate juridică și, în general, organizarea unei unități din cadrul unui sistem public ca entitate cu personalitate juridică ori ca entitate fără personalitate juridică nu poate constitui criteriul decisiv pentru existența răspunderii penale, fiind dificil de admis că răspunderea penală a persoanelor care își exercită profesia în cadrul unui sistem public există sau nu există în funcție de modul în care, la un anumit moment, statul a atribuit sau nu a atribuit personalitate juridică unităților din cadrul respectivului sistem public".

În cazul "persoanelor juridice care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică" la care se referă art. 176 din Codul penal, criteriul de determinare va consta în natura activităților desfășurate și regimul de proprietate publică a bunurilor ce formează obiectul acestora, indiferent dacă persoana juridică este una de drept public sau de drept privat.

Referitor la "instituțiile sau persoanele de interes public" ori "serviciile de interes public" la care se refereau dispozițiile art. 145 din Codul penal de la 1968, acestea sunt persoane juridice de drept public sau de drept privat, cărora legea le conferă acest statut în virtutea naturii activității desfășurate sau care prestează un serviciu de interes public. Dacă sunt persoane juridice de drept public, ele nu intră în categoria autorităților publice și nici în cea a instituțiilor publice, întrucât acestea din urmă, prin natura lor, sunt considerate că își desfășoară activitatea în interesul public sau în realizarea unei misiuni publice, astfel încât ar fi inutilă atribuirea unui asemenea statut, aspect ce rezultă din folosirea termenului de "alte" persoane juridice de interes public (decât autoritățile publice sau instituțiile publice). Prin Decizia nr. 26/2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală s-a arătat că "interesul public este acel interes care implică garantarea și respectarea de către instituțiile și autoritățile publice a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor, recunoscute de Constituție, legislația internă și tratatele internaționale la care România este parte. Noțiunea de «serviciu public» desemnează fie o formă de activitate prestată în folosul interesului public, fie o subdiviziune a unei instituții din administrația internă împărțită pe secții, servicii etc. Din categoria «serviciilor de interes public» fac parte acele entități care, prin activitatea pe care o desfășoară, sunt chemate să satisfacă anumite interese generale ale membrilor societății". Deși decizia citată este pronunțată în legătură cu art. 175 din Codul penal în vigoare, au relevanță din perspectiva dispozițiilor art. 145 din Codul

penal anterior considerentele expuse în legătură cu "interesul public" și "serviciul de interes public", întrucât noțiunea de "serviciu public" constituie o componentă intrinsecă a activității prestate de orice autoritate sau instituție publică.

Așadar, "instituții de interes public" sau "persoane juridice de interes public" sunt acele persoane juridice sau entități înființate fie de către autorități publice sau alte instituții publice, fie de către particulari și care, prin activitatea pe care o desfășoară, sunt chemate să satisfacă interese generale ale membrilor societății (spre exemplu Uniunea Națională a Barourilor din România, Ordinul Arhitecților din România etc.). Aceste entități pot fi persoane juridice de drept public sau de drept privat.

De asemenea, trebuie menționat în acest context că, în anumite cazuri prevăzute de lege, poate fi acordat persoanelor juridice de drept privat statutul de utilitate publică tot în considerarea naturii activității pe care o desfășoară, respectiv în domenii de interes public general sau al unor colectivități [spre exemplu, art. 38¹ din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, art. 1 alin. (2) din Legea camerelor de comerț din România nr. 335/2007].

Faptul că o persoană juridică este de interes public sau de utilitate publică nu îi conferă acesteia în mod automat și statutul de persoană juridică de drept public, dacă legea nu o declară astfel sau dacă acest statut nu rezultă din natura activităților prestate.

2.2. Natura activității prestate de funcționarul public

Parcurgerea celei de-a doua etape pentru determinarea calității de funcționar public din perspectiva art. 147 din Codul penal de la 1968 presupunea constatarea exercitării de către persoana în cauză, permanent sau temporar, cu orice titlu, indiferent cum a fost investită, a unei însărcinări de orice natură, retribuită sau neretribuită, în serviciul unei autorități publice, instituții publice, instituții sau altor persoane juridice de interes public, serviciile de interes public ori a unei entități care administra, folosea sau exploata bunuri proprietate publică ori bunuri de orice fel care, potrivit legii, sunt de interes public.

Dispozițiile art. 175 din Codul penal au dat o definiție mai riguroasă noțiunii de funcționar public decât definiția dată de art. 147 din Codul penal anterior, prin sistematizarea, fără să le ierarhizeze, a ipotezelor în care o persoană ar putea să intre sub incidența normei penale (în același sens, a se vedea Decizia nr. 26/2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală).

Potrivit dispozițiilor art. 175 alin. (1) lit. a) din Codul penal, în sensul legii penale, funcționar public este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație, exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești.

În raport cu cele arătate anterior, se reține că prerogativele la care face referire art. 175 alin. (1) lit. a) din Codul penal se circumscriu exclusiv autorităților publice prevăzute de titlul III din Constituția României. Potrivit celor arătate anterior, reținerea calității de funcționar public în sensul art. 175 alin. (1) lit. a) din Codul penal va presupune într-o primă etapă stabilirea exercitării atribuțiilor și a responsabilităților de către persoana în cauză în scopul realizării prerogativelor unei autorități dintre cele la care se referă titlul III din Constituție sau prevăzute de alte acte normative, dar circumscrie primelor, și, într-o a doua etapă, verificarea îndeplinirii condițiilor referitoare la temeiul și natura activității prestate. În același sens, prin Decizia nr. 20/2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală s-a arătat că, "în conformitate cu dispozițiile art. 175 alin. (1) lit. a) din Codul penal, dobândesc statutul de funcționar public persoanele care exercită atribuții și responsabilități în vederea realizării prerogativelor puterii legislative, și anume: parlamentarii, senatori și deputați, inclusiv organele lor de conducere (președinții și vicepreședinții, chestorii și secretarii Camerei Deputaților și ai Senatului României). Din rândul celor care exercită prerogativa puterii executive fac parte: Președintele României, prim-ministrul, viceprim-ministrul, miniștrii, miniștrii de stat, miniștrii delegați cu însărcinări speciale, secretarii de stat, subsecretarii de stat, conducătorii și adjuncții organelor de specialitate ale administrației publice centrale din subordinea Guvernului sau a ministerelor, dar și

șefii și adjuncții acestora din cadrul autorităților administrative autonome organizate la nivel central. În fine, activitățile ce presupun prerogative judecătorești sunt îndeplinite de către: președintele și judecătorii Curții Constituționale, președintele, vicepreședinții, președinții de secții și judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și adjuncții acestuia, inclusiv procurorul-șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, procurorul-șef al Direcției Naționale Anticorupție și adjuncții acestuia, procurorii din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, președinții, vicepreședinții și judecătorii curților de apel, tribunalelor și judecătoriilor și prim-procurorii, adjuncții acestora, procurorii parchetelor de pe lângă curțile de apel, tribunale și judecătorii, magistrații-asistenți și grefierii, ultimele două categorii de personal fiind specifice doar justiției, și nu o categorie de funcționari cu statut special (...) Nu se încadrează, însă, în prevederile art. 175 alin. (1) lit. a) din Codul penal angajații din aparatul Senatului, Camerei Deputaților, Guvernului și ministerelor, precum și din cadrul instanțelor și parchetelor, care îndeplinesc atribuții fără legătură cu prerogativele respectivei puteri în stat: conducători auto, îngrijitori, muncitori, paznici etc.".

Potrivit dispozițiilor art. 175 alin. (1) lit. b) din Codul penal, în sensul legii penale, funcționar public este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație, exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură.

Referitor la înțelesul sintagmei "funcție de demnitate publică", prin Decizia nr. 20/2014, precitată, s-a arătat că "Funcția de demnitate publică este definită de Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice (abrogată prin Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, în vigoare) ca fiind o funcție publică ce se ocupă prin mandat obținut direct, prin alegeri organizate, sau indirect, prin numire, potrivit legii. Legea face distincție între demnitățile alese și cele numite, iar demnitățile alese, la rândul lor, se împart în două categorii: demnități alese la nivel național, din care fac parte Președintele României, senatorii și deputații, precum și cei desemnați, din rândul acestora din urmă, în cadrul organelor de conducere ale Senatului și ale Camerei Deputaților, și demnități alese la nivel local, din care fac parte președinții și vicepreședinții consiliilor județene, primarii și viceprimarii, consilierii locali și județeni. Persoanele care exercită funcții de demnitate publică numite sunt, potrivit Legii-cadru nr. 284/2010: membrii Guvernului României, inclusiv secretarul general și secretarul general adjunct al instituției executive, judecătorii Curții Constituționale, membrii Consiliului Legislativ, ai Curții de Conturi, ai Consiliului Concurenței, ai Consiliului Național al Audiovizualului și ai Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, Avocatul Poporului și adjunctul acestuia, consilierii prezidențiali și de stat din cadrul Administrației Prezidențiale, precum și secretarii generali și adjuncții acestora din Camera Deputaților și Senatul României. Chiar dacă nu sunt prevăzuți în mod expres de lege, din aceeași categorie fac parte și demnitarii locali numiți, și anume prefectii și subprefecții".

Referitor la noțiunea de "funcție publică de orice natură", prin Decizia nr. 26/2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală s-a arătat că "Legiuitorul a urmărit, prin modul de reglementare a ipotezei prevăzute la art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal, folosirea sintagmei «funcție publică de orice natură» cu scopul eliminării oricărei suprapuneri cu noțiunea de «funcție publică» în accepțiunea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare, stabilind sfera persoanelor care au calitatea de funcționar public în sensul legii penale și rolul de a nu restrânge categoria funcționarilor publici prevăzută în art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal la categoria funcționarilor publici prevăzută în Legea nr. 188/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare" (în același sens, a se vedea și Decizia nr. 8/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală).

Prin aceeași decizie a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, pentru determinarea sferei persoanelor care pot intra sub incidența dispozițiilor art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din

Codul penal au fost conturate două criterii: exercitarea unei funcții specifice în cadrul unui sistem public și finanțarea din fonduri publice a structurii în cadrul căreia se exercită funcția specifică. Criteriile menționate sunt cumulative, iar nu alternative.

În cadrul primului criteriu, sintagma "sistem public" nu poate fi interpretată decât în conformitate cu dispozițiile art. 176 din Codul penal, ceea ce presupune raportarea la autorități publice sau instituții publice, indiferent care ar fi forma de organizare a acestora. Cel de-al doilea criteriu întărește această concluzie, întrucât, odată încadrată în categoria autorităților sau instituțiilor publice, finanțarea din fonduri publice integrală sau parțială apare ca fiind inerentă. Prin stabilirea celor două criterii în mod cumulativ s-a urmărit evitarea oricăror confuzii privind situația persoanelor juridice de drept public care pot fi finanțate (și) din fonduri publice, fără însă să fie și instituții publice (integrate în sistemul public), ori a persoanelor juridice de drept privat declarate de interes public sau utilitate publică.

Potrivit dispozițiilor art. 175 alin. (1) lit. c) din Codul penal, în sensul legii penale, funcționar public este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație, exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.

În această ipoteză, apar ca fiind necesare atât verificarea statutului persoanei juridice în raport cu actul de înființare sau cu cel care reglementează funcționarea acesteia, cât și deținerea integrală sau majoritară a capitalului social de către stat. Sub acest aspect, prin Decizia nr. 286/2019, Curtea Constituțională a reiterat cele reținute prin Decizia nr. 11 din 14 ianuarie 2016 și, referindu-se la dispozițiile art. 175 alin. (1) lit. c) din Codul penal, a arătat că "legiuitorul a avut în vedere, prin delimitarea sferei funcționarilor publici, nu ocrotirea superioară a unei anumite forme de proprietate privată, ci amplitudinea socială a activității pe care aceștia o desfășoară, utilizând mijloace penale în funcție de aceste criterii. În acest sens este primordial interesul general al societății, interes care se circumscrie în mod evident domeniilor în care statul exercită prerogative de orice natură, în speță fiind vorba despre calitatea acestuia de acționar, majoritar sau exclusiv, în cadrul regiilor autonome, al unor operatori economici sau al altor persoane juridice" (paragraful 23).

Distinct de categoria "funcționarului public", prin dispozițiile art. 175 alin. (2) din Codul penal este reglementată categoria "funcționarului public asimilat", care este definit drept persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.

Prin Decizia nr. 18/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală s-a stabilit că "funcționarul public, în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (2) din Codul penal, implică întrunirea, în mod cumulativ, a două cerințe obligatorii: a) persoana să exercite un serviciu de interes public (condiție comună); b) persoana să fie investită cu îndeplinirea respectivului serviciu (de interes) public de către o autoritate publică sau să exercite serviciul de interes public sub controlul ori supravegherea unei autorități publice (condiție alternativă)".

Referitor la prima cerință, noțiunea de "serviciu de interes public" în sensul art. 175 alin. (2) din Codul penal trebuie înțeleasă ca o activitate desfășurată în vederea satisfacerii unor interese generale ale membrilor societății, așa cum rezultă și din Decizia nr. 26/2014, citată anterior. Reglementarea dată de art. 2 alin. (1) lit. m) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 cuprinde elemente de reper pentru definirea în sensul legii penale a noțiunii de "serviciu de interes public", fără însă a se confunda cu cea de "serviciu public", aceasta din urmă constituind o activitate organizată sau autorizată de o autoritate publică ori o subdiviziune a unei instituții din administrația internă împărțită pe secții, servicii etc., în aceste cazuri fiind vorba fie de o activitate proprie unei autorități sau instituții publice, fie de o formă subsidiară de organizare a acestora.

Prin Decizia nr. 18/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală s-a mai arătat că, referitor "la cea de a doua condiție, care privește relația persoanei ce

realizează serviciul public cu autoritățile publice, aceasta este îndeplinită alternativ, dacă investiția pentru îndeplinirea serviciului s-a făcut de către o autoritate publică sau dacă activitatea persoanei este supusă controlului ori supravegherii unei autorități publice, indiferent de modalitatea de investiție. Condiția prevăzută de art. 175 alin. (2) din Codul penal este îndeplinită numai atunci când o autoritate publică poate investi sau supraveghea/controla activitatea persoanei care exercită un serviciu public". În același sens, prin Decizia nr. 26/2014, precizată, s-a arătat că "Potrivit art. 175 alin. (2) din Codul penal nu este suficient ca persoana să exercite un serviciu de interes public, ci trebuie să și fie investită sau controlată, după caz, supravegheată, de autoritățile publice cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public. În plus, investiția, controlul sau supravegherea din partea autorităților publice vizează exclusiv exercitarea de către funcționar a serviciului public, iar nu dreptul de practicare a profesiei în domeniul de competență necesar pentru îndeplinirea serviciului public respectiv. Mai mult, rezultă că între autoritatea publică și persoana care exercită serviciul de interes public nu există raporturi de serviciu, stabilite în baza unui contract individual sau colectiv de muncă, pentru că, în acest din urmă caz, respectiva persoană ar fi avut obligația să presteze munca sub autoritatea angajatorului, urmând a fi încadrată fie în categoria funcționarilor publici prevăzuți de art. 175 alin. (1) din Codul penal - dacă angajatorul este o persoană de drept public, fie în cea reglementată de art. 308 alin. (1) din Codul penal - dacă angajatorul era o persoană de drept privat".

Îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 175 alin. (2) din Codul penal din perspectiva investiției, supravegherii sau controlului de către o autoritate publică trebuie analizată pentru fiecare categorie profesională în concret, pornind de la normele speciale ce îi reglementează statutul (în același sens, a se vedea Decizia nr. 20/2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală).

Prin investiția pentru realizarea unui serviciu public se înțelege fie acordarea calității din care derivă obligația de a realiza respectivul serviciu de către o autoritate publică (numirea în funcție), fie încredințarea realizării serviciului de interes public printr-o decizie a autorității.

În ceea ce privește controlul sau supravegherea exercitate de către autoritatea publică, în sensul art. 175 alin. (2) din Codul penal, acestea nu presupun exclusiv verificarea actelor efectuate de către persoana care îndeplinește serviciul de interes public, ci prerogativa autorității publice de a dirija și îndruma activitatea realizată, inclusiv prin reglementarea acesteia și instituirea sau aplicarea unor sancțiuni în caz de neconformare. Cu alte cuvinte, simplul fapt al intrării în domeniul de competență în exercitarea unor atribuții de control de către o autoritate publică nu face ca persoana la care se referă dispozițiile art. 175 alin. (2) din Codul penal să intre în categoria funcționarilor publici asimilați în sensul legii penale, întrucât prerogativa de a verifica activitatea și de aplica sancțiuni în cazul constatării unor abateri nu o plasează pe aceasta în poziția de a fi "supusă controlului" autorității în sensul legii penale.

Distinct de categoriile funcționarilor publici și funcționarilor publici asimilați, prin dispozițiile art. 308 din Codul penal a fost reglementată în cadrul variantelor atenuate ale unor infracțiuni de corupție și de serviciu (a se vedea Decizia nr. 1/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală) și categoria denumită în doctrină a "funcționarilor privați", care include persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art. 175 alin. (2) din Codul penal ori în cadrul oricărei persoane juridice.

3. Statutul juridic al partidelor politice

Potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 14/2003, partidele politice sunt asociații cu caracter politic ale cetățenilor români cu drept de vot, care participă în mod liber la formarea și exercitarea voinței lor politice, îndeplinind o misiune publică garantată de Constituție. Ele sunt persoane juridice de drept public.

De asemenea, potrivit art. 4 din Legea nr. 14/2003, partidele politice se pot organiza și funcționa la nivel național, la nivel local sau atât la nivel național, cât și la nivel local și își pot organiza structuri interne potrivit statutului propriu. Conform art. 13 din același act normativ, adunarea generală a membrilor și organul executiv,

indiferent de denumirea pe care o au în statutul fiecărui partid, sunt foruri obligatorii de conducere ale partidului politic și ale eventualelor organizații teritoriale ale sale.

Partidele politice se înființează la inițiativa cetățenilor români cu drept de vot, iar potrivit art. 18 din Legea nr. 14/2003, înregistrarea acestora este supusă unei proceduri care presupune depunerea unei cereri la Tribunalul București și, în cazul admiterii acesteia, înscrierea în Registrul partidelor politice, care este instrumentul legal de evidență a partidelor politice din România. Partidul politic dobândește personalitate juridică de la data rămânerii definitivă a hotărârii instanței privind admiterea cererii de înregistrare.

Potrivit art. 3 din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sursele de finanțare ale activității partidelor politice sunt: a) cotizații ale membrilor de partid; b) donații, legate și alte liberalități; c) venituri provenite din activități proprii, conform art. 16; d) subvenții de la bugetul de stat; e) împrumuturi în bani de la persoane fizice și juridice. De asemenea, sub aspectul finanțării publice, potrivit art. 18 din lege, partidele politice primesc anual subvenție de la bugetul de stat, în condițiile legii, iar conform art. 25, aceste sume pot avea destinații determinate în cuprinsul textului legal evocat.

Potrivit art. 23 din Legea nr. 334/2006, subvențiile de la bugetul de stat acordate partidelor politice au statut de afectățiune specială, iar sintagma "nu sunt supuse executării silite prin poprire", care era cuprinsă în partea a doua a textului legal, a fost constatată ca neconstituțională prin Decizia Curții Constituționale nr. 686/2020. În considerentele deciziei de constatare a neconstituționalității textului legal evocat, Curtea Constituțională a reținut că partidele politice sunt "persoane juridice de drept public, reprezentând asociații cu caracter politic ale cetățenilor români cu drept de vot, care participă în mod liber la formarea și exercitarea voinței lor politice, îndeplinind o misiune publică garantată de Constituție." De asemenea, referitor la prevederea care atribuia caracter insesizabil sumelor primite de la bugetul de stat, Curtea a arătat că, deși "sub aspectul titularului bunului, aceste sume de bani provenind de la bugetul de stat se înscriu, lato sensu, în categoria bunurilor proprietate publică și ope legis au caracter insesizabil, acest caracter nu se poate prezerva în continuare, după utilizarea lor ca modalitate de plată în cadrul operațiunilor comerciale de pe piața economică a bunurilor și serviciilor" (paragraful 29).

În raport cu dispozițiile legale evocate și cu aspectele care rezultă din jurisprudența instanței de contencios constituțional rezultă că partidele politice sunt persoane juridice de drept public în sensul art. 191 alin. (2) din Codul civil și, totodată, persoane juridice de interes public.

Statutul de persoană juridică de drept public în sensul art. 191 alin. (2) din Codul civil rezultă din conținutul Legii nr. 14/2003, potrivit căruia partidele politice se înființează în urma manifestării de voință a cetățenilor cu drept de vot, în virtutea dreptului la asociere.

Statutul de persoană juridică de interes public rezultă, de asemenea, din conținutul Legii nr. 14/2003, precum și din dispozițiile art. 8 alin. (2) din Constituție, care consacră "rolul partidelor politice de a contribui la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor", iar în concretizarea acestui rol fundamental, legea antementionată prevede expres că, prin activitatea lor, partidele politice promovează valorile și interesele naționale, pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, participă cu candidați în alegeri și la constituirea unor autorități publice și stimulează participarea cetățenilor la scrutinuri, potrivit legii (Decizia Curții Constituționale nr. 686/2020, paragraful 24).

În raport cu aceste aspecte, rezultă că partidele politice nu fac parte din categoria autorităților sau a instituțiilor publice, întrucât nu sunt înființate prin lege sau printr-un act al unei autorități publice, iar criteriul finanțării (parțiale) de la bugetul de stat prin acordarea de subvenții nu este suficient în sine pentru a le include în categoriile menționate.

Excluderea partidelor politice din categoria autorităților sau instituțiilor publice rezultă în mod explicit și din jurisprudența Curții Constituționale, care a arătat că "art. 191 alin. (1) din Codul civil se referă la autoritățile și instituțiile statului [înființarea Guvernului, ministerelor, autorităților administrative autonome (spre exemplu,

Consiliul Concurenței), Consiliul Legislativ, Curtea Constituțională etc.], la unitățile administrativ-teritoriale, toate acestea exercitând prerogativele puterii publice, în timp ce alin. (2) al aceluiași text legal se referă la operatorii economici, partidele politice etc., respectiv la persoane juridice care sunt calificate de drept public prin prisma scopului și obiectului lor de activitate, prestând, spre exemplu, un serviciu de interes public/general, administrând bunuri proprietate publică etc." (Decizia nr. 249 din 19 aprilie 2018, paragraful 55; Decizia nr. 531 din 18 iulie 2018, paragraful 62).

De asemenea, având în vedere considerentele expuse de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 686/2020 (paragraful 29), finanțarea partidelor politice (și) prin subvenții de la bugetul de stat nu determină încadrarea lor în categoria persoanelor juridice care administrează sau exploatează bunuri proprietate publică la care se referă art. 176 din Codul penal, subvențiile menționate pierzând caracterul de bun proprietate publică, lato sensu, cel puțin din momentul în care partidul politic poate dispune de sumele de bani respective în limitele afectării speciale asociate acestora.

Așadar, din perspectiva dispozițiilor art. 145 din Codul penal de la 1968, partidele politice, persoane juridice de drept public și totodată de interes public, fac parte din categoria unităților la care se referă acest text legal, iar persoana care deține o funcție de conducere în cadrul acestora, sub rezerva exercitării în serviciul entității, permanent sau temporar, cu orice titlu, indiferent cum a fost investită, a unei însărcinări de orice natură, retribuită sau neretribuită, va avea calitatea de funcționar public.

În schimb, din perspectiva dispozițiilor art. 175 alin. (1) raportat la art. 176 din Codul penal, partidele politice nu fac parte din categoria autorităților sau a instituțiilor publice ori a altor persoane juridice care administrează sau exploatează bunuri proprietate publică, astfel încât persoana care deține o funcție de conducere în cadrul entității asociative nu exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești, nu exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură și nici atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat.

De asemenea, întrucât persoana care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic, independent de interesul public asociat activității desfășurate de entitatea asociativă, nu este investită în funcție de o autoritate publică și nu este supusă controlului ori supravegherii unei autorități publice cu privire la îndeplinirea unui serviciu public, aceasta nu poate intra în categoria funcționarilor publici la care se referă art. 175 alin. (2) din Codul penal.

Întrucât partidele politice sunt persoane juridice de drept public și totodată de interes public, acestea intră în categoria persoanelor juridice la care se referă art. 308 alin. (1) teza finală din Codul penal, astfel încât persoana care deține o funcție de conducere în cadrul entității asociative, sub rezerva exercitării, permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație, a unei însărcinări de orice natură în cadrul acesteia, se încadrează în categoria "funcționarilor privați" la care se referă textul legal evocat.

În consecință, în raport cu obiectul prezentei sesizări, având în vedere sfera de cuprindere a dispozițiilor art. 145 din Codul penal de la 1968, care includea în semnificația termenului public și "alte persoane de interes public", alături de autorități publice și instituții publice, și ținând cont de faptul că partidele politice sunt persoane juridice de drept public și totodată de interes public, urmează a se răspunde primei teze a sesizării formulate de către instanța de trimitere în sensul că "persoana care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic are calitatea de funcționar public potrivit dispozițiilor art. 147 alin. 1 din Codul penal de la 1968".

De asemenea, având în vedere limitele investiției Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, în raport cu sfera de cuprindere a dispozițiilor art. 176 din Codul penal, urmează a se răspunde celei de-a doua teze a sesizării formulate de către instanța de trimitere, în sensul că "persoana care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic nu are calitatea de funcționar public potrivit dispozițiilor art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a și ale art. 175 alin. (2) din Codul penal".

PENTRU ACESTE MOTIVE,

În numele legii

D E C I D E:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Braşov - Secţia penală prin Încheierea de şedinţă din 11 martie 2022, pronunţată în Dosarul nr. 6.067/62/2016, şi stabileşte că:

" Persoana care deţine o funcţie de conducere în cadrul unui partid politic are calitatea de funcţionar public potrivit dispoziţiilor art. 147 alin. 1 din Codul penal de la 1968.

Persoana care deţine o funcţie de conducere în cadrul unui partid politic nu are calitatea de funcţionar public potrivit dispoziţiilor art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a şi ale art. 175 alin. (2) din Codul penal."

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Pronunţată în şedinţă publică astăzi, 8 iunie 2022.

PREŞEDINTELE SECŢIEI PENALE A
ÎNALTEI CURŢI DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE
judecător DANIEL GRĂDINARU

Magistrat-asistent,
Florin Nicuşor Mihalache